

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

SZOLGÁLTATÓHAZ — SZOLGÁLTATÁSOK NÉLKÜL	3. oldal
A TETŐTÉR-BEÉPÍTÉS ÉS AZ EMELETRÁÉPÍTÉS HELYZETE DEBRECENBEN	3. oldal
A KÜZMÜVELŐDÉS HÉTKEZNETE	5. oldal
HOZZÁSZÓLÁS A NAPLÓ CIKKÉHEZ	5. oldal

Esti tagozat

Tisztelet az esti tagozatosoknak. A feladat, aminek meg akarnak felelni, nemcsak elszánt-ságot igényel. Erőt is. Sőt szorgalmat. S azt mindenekező. A szándék végrehajtásához, hogy majdan a siker kenyere még edesebb legyen. Mondhatjuk persze prózáiban is — eredményesen fejezzék be iskolai tanulmányukat —, de a lényeg ugyanazt az örömet végzavazza. Ugyan- így nincs annál jobb érzés, mint mikor az ember túl jut a maga állította lécmagasságon. Egy kicsi hozzáadódik az önbecsüléséhez, mert végül is nem hiúság az, ha tudjuk, mire futja a képességünkiből.

Nos, ha az eddigiekben nem derült volna ki, akkor egyértelmű is tesz-szük: azokról van szó, akik a mindennapi munka mellett rendszeresen tanulnak, képzik magukat. Vagyis elvégzik, illetve befejezik, amire vállalkoztak, amit elkezdtek a középfokú oktatásban. S talán nemcsak a bizonyítványért, bár az sem elhanyagolható szempont. Minek tagadnánk: vannak munkahelyek, sőt beosztások, amelyek feltételezik, megkövetelik az ilyen vagy olyan végzettséget, iskolai minősítést.

Minden tanulónak — legyen az ilyen vagy olyan elnevezésű — valójában az önkéntesség adja meg a lényegét. Pontosabban az értelmét, mert a magunk elé tűzött célt nem lehet másként elérni. Az önkéntesség valójában azt jelenti, hogy szellemi értelemben készek vagyunk, készek leszünk a cselekvésre. A tanulásra tehát, sajátunkká lényegítve ilyen vagy olyan területek ismeretanyagát. S ebből van épp elég, következésképpen abból az általános tényből, hogy a világ mind és mind többet hódít el az ismeretlenből a maga számára.

Persze ezúttal is, mint legtöbbször, kisebb és praktikusabb dolgokról van szó. Például: vannak, akik kényeszerű okok miatt nem kezdhetik meg, illetve nem fejezhetik be középfokú tanulmányaikat, mások pedig a könyvebb ellenállást követve mondtak búcsút a nappali lehetőségek. Mindenesetre az igény tény, s ezt pártfogolni, segíteni társadalmi kötelesség. Mindannyiunk haszná, ha nő a tudásban, a képzettségben járatosságunk száma.

Közhely, de ezért igaz: minden tanulás — pláne munka mellett, felnőtt fejlett — lemondással jár. Különösen mai körülményeink közepette, amikor a technika jóvoltából — televízió — kézközben van a szórakozás, a kikapcsolódás lehetősége. Nos, így válni, sőt végigküzdeni a nem könnyű éveket, meg elismerésre méltóbb. Tisztelet há az esti tagozatosoknak.

Ülést tartott a megyei képviselőcsoport

NAPIRENDELEN A KÖZOKTATÁS ÉS FELSŐOKTATÁS TÁVLATI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA

A Hajdú-Bihar megyei képviselőcsoport február 8-án, szerdán ülést tartott a Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Dr. Postás Sándor, a képviselőcsoport vezetője köszöntötte a képviselőket, valamint a tanácskozási meghívott vendégeket, köztük Kőpeczi Béla művelődési minisztert, Dr. Onosi Lászlót, a megyei pártbizottság titkárát, dr. Ács Istvánt, a Debrecen városi Tanács elnökét, dr. Alberth Bélánét, a Hazafias Népfront megyei Bizottságának titkárát és a debreceni felsőoktatási intézmények rektorait, illetve igazgatóit.

Az országgyűlés tavaszi ülészakán napirendre került a közoktatás és a felsőoktatás távlati fejlesztésének programja. Ez tette indokoltá, hogy megyénk képviselői foglalkozzanak a közoktatás és a felsőoktatás megyei helyzetével és az intézmények távlati fejlesztési programjával. A középfokú oktatás helyzetéről dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese készítette írásos beszámolót, a Kossuth Lajos Tudományegyetem anyagát dr. Csikai Gyula rektor, a Debreceni Agrártudományi Egyetemét dr. Szász Gábor rektor, a Debreceni Orvostudományi Egyetemét dr. Karmazsin László rektor terjesztette elő. Megismerkedhettek a tanácskozás résztvevői az Ybl Miklós Építőipari és Műszaki Főiskola, a Debreceni Tanítóképző Főiskola, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola jelenlegi helyzetével is. Az írásos beszámolóhoz az egyetem és főiskolák vezetői fűzték rövid szóbeli kiegészítést.

Ezt követően Kőpeczi Béla művelődési miniszter adott tájékoztatót a közoktatás és felsőoktatás távlati fejlesztési programjával kapcsolatos vitákról és elcsatározásokról. A miniszter hangsúlyozta, hogy a fő célkitűzések tekintetében a vitában részt vevők egyetértettek, két-három olyan probléma volt, amely körül eles polémia alakult ki. A középfokú oktatással kapcsolatban elmondta, hogy nem lesz változás iskolarendszerünk struktúrájában, megmarad tehát a három meglévő iskolatípus — gimnázium, szakközépiskola, szakmunkásképző intézet. Tisztázni kellett, hogy milyen feltételek determinálják napjainkban a közoktatás jelenlegi és távlati programját. A rendelkezésre álló anyagi eszközöket felhasználva a VII. ötéves tervben a tanteremépítés — általános és középiskolai — társadalmi programmá válik. Gondot okoz, hogy a pedagógusképzést szerzők 25 százaléka nem vállal munkát oktatási intézményben. Ezért szükségesnek látszik a felvételi keretszámok növelése és a pedagógusok béreinek emelése. Változik az irányítási mechanizmus és továbbképzés rendszere, a megyei pedagógiai intézetek létrehozása napirendre került.

Felsőoktatási rendszerünkben sem lesznek radikális változások, de a tartalmi korszerűsítés előtérbe kerül. Folytatódik a Marx Károly, valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetem rekonstrukciója, prioritást kapnak a gépi-műszaki beszerzések, nagy gondot fordítanak a diák szociális intézkedéseire.

Fontos, hogy az egyetemen megfelelő szerepet kapjon a tudományos kutatómunka, megfelelő összhang alakuljon ki egy-egy régió- belül a felsőoktatási intézmények között. Sőt a miniszter az értelmiségi képzés fontosságáról, az egyetemi autonómia kérdéséről, valamint rugalmasabb oktatási modell kialakításáról.

Az írásban beterjesztett beszámolókkal és Kőpeczi Béla művelődési miniszter tájékoztatójával kapcsolatban számos kérdés hangzott el. Szó esett többek között a debreceni egyetem és főiskolák fejlesztésének távlati terveiről, azok realizálásáról, a középfokú oktatási intézmények irányításának mechanizmusáról, a közgazdászok képzéséről, iskolák építéséről, a pedagógushányról és arról, hogy megyénk középfokú oktatásának mutatói szinte valamennyi területen rosszabbak az országos átlagnál. A vitában a képviselők közül dr. Szilágyi Gábor, Szűcs Gábor, dr. Schnitzler József, Szabó István, Kállai Gyula, dr. Bogár Rezső, Vilmányi Mária és Karakas László szóltak fel. A meghívottak részéről pedig dr. Alberth Béláné, dr. Ács István, dr. Csikai Gyula, dr. Szász Gábor, dr. Karmazsin László, dr. Szabó Tamás, Nyilas Viktor, Kovács György és Kedves Tamás mondta el véleményét.

A tanácskozáson elhangzó általános jellegű kérdésekre Kőpeczi Béla válaszolt. A képviselőcsoport ülésének első napirendi pontja dr. Postás Sándor összefoglalójával zárult, majd a képviselők megvitatták és elfogadták a megyei képviselőcsoport 1984. évi munkatervét.

Újabb szovjet űrhajó a világűrben

Három űrhajós a Szojuz T-10 fedélzetén

Moszkva, 1984. február 8. (MTI) — Újabb szovjet űrhajó tart a Föld körül keringő Szojuz-7 űrállomás felé: szerdán, moszkvai idő szerint 15 óra 07 perckor indult útnak a Szojuz T-10, fedélzetén három űrhajóssal. A parancsnok, Leonyid Kizim ezredes, tapasztalt kozmonauta, ez már a második útja a világűrben. A fedélzeti mérnök, Vlagyimir Szolovjov sem számít teljesen újoncnak, hiszen az 1982 nyarán végrehajtott szovjet-francia közös űrrepülés teljes felkészülési szakaszát végigcsinálta mint a fedélzeti mérnök dublőre. A személyzet harmadik tagja, Oleg Atykov űrhajós kutató. Foglalkozása orvos, szívspecialista. Szovjet űrhajós orvos másodikban indult útnak a kozmoszba. A Szojuz T-10 személyzete a kutatási program

előírásai szerint átszáll a Szojuz-7 űrállomásra, amely a múlt év novemberében, Vlagyimir Ljajov és Alekszandr Alekszandrov visszatérése óta automatikusan üzemelőben kering a Föld körül. Az űrállomáson műszaki és orvosi biológiai kísérleteket és egyéb vizsgálatokat végeznek majd. Mint Vlagyimir Satalov altábornagy az űrhajósok kiképzésének irányítója a rajt alkalmából a szovjet televízióknak adott interjújában elmondta, a Szojuz T-10 utasainak kutatási programja szorosan kapcsolódik a Szojuz-7 fedélzetén korábban járt űrhajósok munkájához, annak közvetlen folytatásaként jelen-ti. A rajt utáni beszámolókat tanúsága szerint az űrhajósok közérzete jó, a Szojuz T-10 fedélzeti rendszerei rendeltetésszerűen működnek.

A cserearányromlás továbbra is súlyos gond

Sajnos az exportató a külkereskedelemtől

Az 1983. évben is elsődleges népgazdasági feladatunk a nemzetközi fizetőképesség megőrzése, a külgazdasági egyensúly megszilárdítása — mondotta Veress Péter külkereskedelmi miniszter a Parlamentben tartott szerdai sajtóértekezleten. Az 1983. évi külkereskedelmi feladatok teljesítését értékelve kiemelte: az öt évvel ezelőtt megfogalmazott gazdaságpolitikai irányvonalat követve a külkereskedelmi áru- forgalomban az 1978-as több mint egymilliárd dolláros behozatali többlet mellett 1983-ban már második éve számottevő kiviteli többletet értünk el. A konvertibilis elszámolás külkereskedelmi kapcsolatainknál ez elsősorban az import szinten tartásából adódott, míg a rubel-elszámolású kivitelünk a ter- vezetnél 2,4 százalékkal magasabb volt ötszázalékos behozatali többlet mellett.

A miniszter megállapította, hogy a cserearányromlás továbbra is súlyos gond: 1983-ban ugyanazon importált terméktömegért csaknem ötmilliárd forinttal több magyar árut kellett kivinni, mint egy évvel korábban. Ennek oka elsősorban az, hogy az általunk exportált termékek jelentős hányadánál 1983-ban nagymértékű áresés következett be.

A miniszter a továbbiakban felvázolta az idei legfontosabb feladatokat. Mindenekelőtt az egyenletesebb exporttermelés és kiszállítás szükségességére hívta fel a figyelmet, egyúttal hangsúlyozta a jobb minőségű munka fontosságát. Kiemelt feladatként említette a rubel-elszámolású exportfeladatok maradéktalan teljesítését. A tervek szerint idén a KGST-országokkal nagy a külkereskedelmi forgalmunk. Mindez megfelelő lehetőséget teremt a vállalatoknak, gazdálkodó szervezeteknek a vállalt feladatok időbeni telje-

sítésére. A konvertibilis elszámolású forgalomban 1984-ben fontos cél a 700-800 millió dolláros kiviteli többlet teljesítése. A tervezet szerint mindez az export öt-százalékos növelésével, és az import 1983. évi szinten tartásával kell elérni. A külkereskedelmi feladatok növekedését a világpiaci helyzet alakulásától függően kell megítélni, hogy a piaci bizonytalanságok — mindenekelőtt a fejlődő országok egyre kedvezőtlenebb fizetési pozíciója — miatt fokozottabban kell az alternatív piaci lehetőségeket keresni. Ez feltételezi a világgazdaságban végbemenő folyamatok korábbiaknál jobb, naprakészebb követését, valamint az áraknak lehetőség szerint előnyösebb — cserearány-javító — kialakítását. A miniszter hangsúlyozta, hogy — a korábbi években hasonlóan — kedvezőbb gazdasági feltételek sem a fejlődő országok piacán, sem pedig a fejlett tőke országok vonatkozásában nem lehet számolni. Elmondta, hogy az eredményesebb külkereskedelmi tevékenység érdekében elengedhetetlen a külkereskedelmi szervezetének a változó világgazdasági, külső piaci körülményekhez igazodó fejlesztése. A folyamatosan romló külpiazi feltételek a korábbiaknál sokkal aktívabb piaci munkát igényelnek a vállalatoktól is. Jelenleg külkereskedelmi jog gyakorlására 215 állami és szövetkezeti, gazdálkodó egység jogosult. A külkereskedelmi tevékenységet folytató vállalatok közül 46 az úgynevezett külkereskedelmi — áru-forgalmi, képviselői és szolgálati teendők ellátó — vállalat. A többi olyan termelő cég, mely önálló jog alapján értékesíti saját termékeit a külpiacon. 1983-ban 29 vállalat kezdte meg önálló külkereskedelmi tevékenységét, 1984. január 1-től pedig újabb 24 kapta meg a külkereskedelmi jogot. (MTI)

Munkaverseny

Összhangot az áruk minősége és ára között

A Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezete Hajdú-Bihar megyei Bizottsága január 19-én szb-titkári értekezleten felhívással fordult a vállalatok, szövetkezetek gazdasági és szakszervezeti vezetői, szocialista brigádjaihoz, hogy a SZOT felhívása alapján csatlakozzanak hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére kibontakozó országos méretű munkaverseny-mozgalomhoz.

Felhívták a vállalatok figyelmét, hogy csatlakozzanak az 1984-85. évi célkitűzések sikeres megvalósításához. Törekedjenek a kollektívák az áruellátás színvonalának megtartására, illetve egyes területeken a színvonal javítására. Az alapellátás és a folyamatos napicikk-ellátás éppúgy a fontos tennivalók közé tartozik, mint a kis települések üzleteiben a kínálat javítása, a megye minden részében a zöldség-gyümölcs forgalmazás színvonalának fejlesztése.

A megváltozott körülmények között rendkívül jelentősége van az olcsó cikkek jobb kínálatának megszervezésének, a réteggények minél jobb kielégítésének. Ezek közül is említésre méltó a lakásépítéshez szükséges áruk jó kínálatának megteremtése.

A KPVDSZ megyei bizottsága versenyfelhívása szerint fokozott jelentőséget kell adni az áruk minőségének, valamint a minőség

és az ár közötti összhang megteremtésének. A brigádok, kollektívák tekintés legfontosabb feladataik egyikének a vásárlói közérdek javítását, a kereskedelmi munka kulturáltságának fokozását. Ezt a megyei bizottság a fogyasztói érdekvédelem határozott támogatásával is ösztönzi.

A gazdálkodó szervek vezetői — a politikai és társadalmi szervekkel együttműködve — gondoskodjanak arról, hogy a dolgozók jól ismerjék munkahelyük terveit, a forgalmazás és a gazdálkodás körülményeit, problémáit. Különösen a hatékonyságot javító törekvéseket, takarékosági javaslatokat célszerű támogatni. A felhívás szerint tovább kell erősíteni a vállalati és a munkahelyi (üzleti, bolti) tervek és munkaverseny-vállalások kapcsolatát, azok együttes, egy időben történő kidolgozását.

A munkaverseny szervezése során arra érdemes törekedni, hogy a korábban fellelhető formális elemek megszűnjenek, a vállalatok közvetlenül kapcsolódjanak a tényleges helyi feladatokhoz.

A KPVDSZ Hajdú-Bihar megyei Bizottsága felhívásához csatlakozva a megyében működő kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari egységek, munkahelyi kollektívák és vállalatok megkezdtek a helyi munkaverseny-szabályzatok kidolgozását.

A Szovjuz T-10 űrhajó felbérése előtt a legénység sajtóértekezletet tart Bajkonurbán. A képen (balról jobbra) Vlagyimir Szolovjov, Leonid Kizim és Oleg Atykov. (Telefoto - TASZSZ-MTI-KS)

A Szovjuz T-10 űrhajósainak életrajza

Moszkva, 1984. február 8. (MTI) — A Szovjuz T-10 parancsnoka, **Leonid Kizim** ezredes, 1941-ben született az ukrainai Krasznij Liman faluban. Miután 1963-ban elvégezte a repülőgépi iskolát, a szovjet légierőnél szolgált. Berepülőpilótaként részt vett több új repülőgéptípus kipróbálásában. Az űrhajósok egységének 1965 óta tagja. Már az űrhajósság tagjaként iratkozott be a Gagarin repülőgépi akadémiára, ahol 1975-ben fejezte be tanulmányait. A Szovjuz T-3 űrhajó parancsnokaként 1980-ban járt először a világűrben, s dolgozott a Szaljut-6 űrállomás fedélzetén is.

Vlagyimir Szolovjov fedélzeti mérnök 1946-ban született Moszkvában, 1970 óta ekkor vezette el a Bauman műszaki főiskolát — egy tervezőirodában dolgozik, ahol űrtechnikai eszközök tervezésében vesz részt. Az űrhajósságba 1978-ba került és kiképezték a Szovjuz T űrhajókra és a Szaljut űrállomásokra végzendő repülésre. Fedélzeti mérnökként ő is felkészült — tartalékként — az 1982 nyarán végrehajtott közös szovjet-francia űrrepülésre.

Oleg Atykov kutató űrhajós 1949-ben, a kujbisevi terület Hvosrosztyanka nevű falujában született. 1973-ban fejezte be tanulmányait az 1. számú moszkvai orvostu-

dományi egyetemen, majd a Szovjetunió orvostudományi akadémiájának kardiológiai tudományos központjában kandidátusi fokozatot szerzett. Munkája során tehetséges kutatóorvosnak bizonyult, aki különösen jó eredményeket ért el a szívbetegségek ultrahangos vizsgálatában. Több tudományos munka szerzője, néhány felkérésre is van kutatási témakörében. Tevékenységének elismeréseként 1978-ban Komszomol-díjjal tüntették ki. Az űrrepülésre való felkészülést Atykov 1977-ben kezdte meg, s kiképezték a Szovjuz T űrhajókra és a Szaljut űrállomásokra végzendő repülésre.

Kapolyi László a Szovjetunióba utazott

Kapolyi László ipari miniszter szerdán a Szovjetunióba utazott, ahol tárgyalásokat folytat a magyar-szovjet ipari együttműködés kérdéseiről és a kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségéről. (MTI)

Újabb merénylet Párizsban

Párizs, 1984. február 8. (MTI) — Szerdán újabb merényletet követtek el a francia fővárosban, egy nappal azután, hogy a nyílt utcán agyonlőtték Gholam Ali Oveissit volt iráni tábornokot, a „teheráni hóhért”, aki a sah uralma idején Teherán katonai kormányzója volt.

Az újabb merénylet színhelye az Eiffel-torony közvetlen környéke volt. Egy merénylő súlyosan megsebesítette El-Mubarrakot, az Egyesült Arab Emírségek párizsi nagykövétét, majd elmenekült. A nagykövetet kórházba szállították s az orvosok szerint állapota rendkívül súlyos. A francia kormány nyilatkozatában élesen elítélte, „gyalázatos tett”-nek minősítette a nagykövet elleni merényletet és biztosította az Egyesült Arab Emírségek kormányát, hogy mindent elkövet a tettes kézrekerítésére.

Genfi nyitány

A svájci konferenciavárosban megkezdődött a leszerelési értekezlet (korábbi nevén: leszerelési bizottság) idei ülészaka. Genfben már sok konferencia foglalkozott a leszerelés különböző kérdéseivel, de valamennyi közül a most összegyűlt testület tekint vissza a legrégebbi múltra: március 14-én lesz huszonkét esztendeje, hogy megkezdte működését.

Kezdetben tízennyolc, ma már negyven szocialista, tőkés és fejlődő ország, köztük valamennyi atomhatalom képviselői is ott ülnek a teremben, akik az általános és teljes leszereléshez vezető utakat kutatják-vizsgálják. Vannak bizonyos körök, amelyek éppen e túlságosan általános jellegű ügynök próbálják lebecsülni e fórum jelentőségét, mondván, hogy az ilyen nagy létszámú és az ilyen nagy nyilvánosság nem teszi lehetővé a haladást. Sosem volt és most sincs igazuk! E bírálókat éppen azokból a NATO-körökből érkezik, amelyek útját állták a még nagyobb előrehaladásnak.

Hangsúlyozom: a még nagyobbak. Mert az sem igaz, hogy ez a fórum nem hozott komoly eredményeket. Jórészt ennek a testületnek köszönhető, hogy — a föld alattiak kivételével — betiltották a nukleáris kísérleti robbantásokat (atomcsendegyezmény), hogy megszületett a Washington és Moszkva közötti forró drót nemcsak technikailag, hanem politikailag is lényeges távközlési rendszere, valamint az atomhatalmak számát korlátozni szándékozó megállapodás (az atomcsendegyezmény), amelyhez azóta százhusz ország csatlakozott. Ezek olyan eredmények, amelyek normális körülmények között is igazolnák a testület létjogosultságát. Am most — főleg Washington magatartása miatt — nincsenek normális körülmények. A jól ismert okokból (rakétateleptés stb.) megtorpant és veszélybe került az enyhülés folyamata, így minden, a párbeszédet segítő fórum értelemeszerűen a korábbinál fontosabbá vált. Pontosabban ezt hangsúlyozta Izrael-ján szovjet fődélegátus az új ülészak nyitányakor: a kélezzelt helyzet és a fokozódó katonai szembenállás idején nem a fanyalgó passzivitás segít, hanem az a szándék, hogy a napirenden szereplő kulcskérdéseket konstruktív szellemben közelítsék meg.

Harmat Endre

A Magyar Űrtörök Szövetsége Országos Tanácsának ülése

Szerdán, a KISZ KB székházában ülést tartott a Magyar Űrtörök Szövetségének Országos Tanácsa. A testület megvitatta az űrtörőcsapatok középtávú tervező munkájához, tevékenységrendezésük fejlesztéséhez készült ajánlást, és elfogadta az 1984-85. űrtörőv irányelveit.

Az űrtörővezetők tavaly decemberben Miskolcon rendezett VIII. országos konferenciáján — a gyermekek mozgalmi munkájának tapasztalatai alapján — meg erősítették, hogy szükség van az űrtörőcsapatok tevékenységének középtávú tervezésére. E tevékenységhez ad segítséget az országos tanács ülésén elfogadott ajánlás, amely felhívja a figyelmet a tervezéskor figyelembe vevendő legfontosabb szempontokra.

A testület ülésén elfogadott ajánlás — a korábbi hasonló dokumentumoktól eltérően — az űrtörőkorosztályon belül is megkülönböztet életkori szakaszokat, az ennek megfelelően teszt javaslatot a 6-9, a 10-12 és a 13-14 évesek mozgalmi munkájának irányaira, a sajtóösszeállítások figyelembe vevő formái vonásokra.

Az 1984-85. űrtörőv irányelveiben az országos tanács arra szólítja fel az űrtörőcsapatokat, űrtörőközösségeket, hogy folyamatos munkával törekedjenek a csapatélet jól bevált formáinak megőrzésére, bővítésére, lakóhelyük hagyományainak ápolására.

Rendszeres, hagyományossá váló megmozdulásokkal, nemes hétköznapi tettekkel közzöntsék hazánk felszabadulása és a fasiszmus felett aratott győzelem 40. évfordulóját.

Az új űrtörőv első szakasza 1984. szeptember 23-tól 1985. április 4-ig tart majd. Ebben az időszakban — a csapatmunka részeként — a piros nyakkendősök részt vesznek lakóhelyük társadalmi eseményein, településük felszabadulásának évfordulóján üdvözlők a szabadság Battonyáról Nemesmedvesre tartó lángját. Az űrtörőv második szakaszában — 1985. április 5-től augusztus 31-ig — az űrtörők közösségek felkészülnek a 1985 nyarán Moszkvában megrendezendő XII. világifajusi és diáktalálkozót kömhordozó gyermeknap VIT-majálisra. (MTI)

Thatcher — magyarországi útjáról

London, 1984. február 8. (AP) — **Margaret Thatcher** brit miniszterelnök az alsóházban kijelentette: magyarországi látogatása nagyon értékes volt, de nem hiszi, hogy pusztán egy ilyen látogatás megoldhatná a Kelet és Nyugat közötti tárgyalá-

sok problémáit. Ezek a tárgyalások arra irányulnak, hogy elősegítsék az általános és kölcsönös megértést, és több eredményt biztosítsanak a leszerelés kérdésében, ezért elkerülhetetlenül hosszútávú időt vesznek igénybe — mondotta Thatcher asszony.

Irodalmi est Moszkvában

Moszkva, 1984. február 8. (MTI) — Babits Mihályra, Kosztolányi Dezsőre és Juhász Gyulára emlékeztek azon a kényelvű irodalmi esten, amelyet szerdán rendeztek a moszkvai magyar nagykövetségben.

Lukács Margit Kossuth-dí-

jas, Kohut Magda és Gáti József érdemes művészek, továbbá Vjacseszlav Salevics, az OSZSZSZK népművésze, Gennagyij Boltunyikov és Georgij Baljan érdemes művészek adtak elő magyar, illetve orosz nyelven a három nagy magyar költő verseiből.

Athéni keresztutak

Az esztendő első néhány hetének eseményei azt mutatják, hogy Görögország egész Európa politikai légkörét érintő, fontos fejlemények középpontjává válhat. Immár egymást érik a hírek a Balkán-félsziget országainak talákozójáról, amelyek az atomfegyvermentes övezet tervét vitatják meg. A NATO-tagállam Görögország egyértelműen támogatja ezt a tervet. S Athén volt a házigazdája annak a tanácskozásnak, amelyen az atomfegyvermentes Európa megteremtéséről folyt eszmecsere.

Az ilyen akciók jellemzőek Athénre, amióta — 27 hónappal ezelőtt — a görög szocialisták, Andreasz Papandreu vezetésével győzelmet arattak a választásokon. Görögország volt ebben az időszakban az atlanti blokknak az az országa, amely a leghatározottabban fenntartásokat hangzottatta az új amerikai közép-ható-sugarú rakéták telepítésével szemben. A Papandreu-kormány befagyasztotta részvételét a NATO katonai szervezetében és alig néhány nappal ezelőtt erre hivatkozva visszautasította Washingtonnak azt az igényét, hogy Larissa városa mellett új NATO-parancsnokságot létesítsenek.

NEMZETI ÜGYEK

A görög kormány magatartását mindenekelőtt a kormányon levő Pánhellén Szocialista Mozgalom és személyesen Papandreu miniszterelnök elvi álláspontja határozza meg. Általános, a szocialisták vonzásakörén messze túlterjedő nemzeti támogatást azonban ez a magatartás első sorban Ciprus és az Égei-tenger ügyében kapott. Amikor Papandreu pártja

1981-ben megválasztásokat, a görög válság már megteremtette a NATO-tól való távolodás nemzeti támogatásának tömegbázisát. Görögországon nemzeti sebet ejtett, hogy amikor a török csapatok inváziója kettészakította a szigetet — a NATO télen maradt. Az Egyesült Államok, a NATO vezető hatalma Törökország stratégiai fontosságára való tekintettel szemtelt hunyt a támadás felett. A legutóbbi hónapokban ez a konfliktus még élesebbé vált. A törökök 1983. november 15-én az általuk megszállt ciprusi területen kikiáltották a török „különállamot”. Azóta az atlanti blokk semmilyen hatásos lépést nem tett ebben az ügyben. Sőt, arra akarták kényszeríteni Papandreu kormányát, hogy egy 23 évvel ezelőtti szerződés értelmében válság tárgyalásokra üljön össze Törökországgal és Nagy-Britanniával (a volt gyarmatosító nagyhatalommal).

Hasonlóképpen a NATO magatartása miatt megoldatlan az Égei-tenger feletti légter ellenőrzése. Az Égei-tengeren levő görög szigetek ügyében hosszú esztendőket óta igen heves vita folyik Athén és Ankara között. Ebben a vitában az USA eddig semleges maradt, s ez önmagában is irritálta a mindenkori görög kormányt. Ami azonban a szigetek feletti légter konfliktusát ellenőrzését illeti, ebben az ügyben Washington inkább a törökök felé hajlik, miután azok hajlandóak lennének ebben nagyobb szerepet juttatni a NATO-nak.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A KOMMUNISTÁKKAL

Ilyen háttérrel játszódhatnak a görög belpolitika eseményei. Itt a legfigyelemreméltóbb fejlemény a kormányzó szocialista és a Görög Kommunista Párt közötti széles körű együttműködés. Január végén Papandreu és Florakis, a GPK főtitkára a nemzetközi helyzetről és a görög külpolitikáról tanácskoztak. A megbeszélés lényeges eredménye annak hivatalos bejelentése volt, hogy a GPK támogatja a Papandreu-kormány külpolitikáját.

A szocialisták és kommunisták együttműködésére a kormány nem elsősorban külpolitikai okokból van szüksége. Görögorszá-

arány lényegesen magasabb volt, s a szakszervezeti mozgalomban erősödő kommunista befolyás egyik jeleként néhány hete (38 év óta először) kommunista szakszervezeti vezetők választották a szövetség főtitkárává.

A JOBBOLDAL MAGATARTÁSA

A szocialisták és a kommunisták együttműködésére annál is inkább szükség van, mert a politikai színpék másik oldalán a jobboldal mindent elkövet a gazdasági nehézségek kihasználására. Az a nemzeti támogatás, amelyet a kormány a külpolitikai fő kérdéseiben élvez — a belpolitikában távolról sem érvényesül. Itt a jobboldal legfőbb célja, hogy idő előtti választásokat kényszerítsen ki olyan időszakban, amikor a gazdasági nehézségek még nem oldódtak fel és emiatt a kormány népszerűsége csökken.

Voltaképpen ez a háttér a Görög Kommunista Párt legutóbbi központi bizottsági határozatának, amely felvetette, hogy az országban „az összes haladó erők által támogatott demokratikus kormányra” van szükség, amelyben a kommunisták, az egyenlőség alapján, együttműködésnek a parlamenti többséget képezben tartó szocialistákkal. Egyelőre Papandreu és pártja nem tartja érettnek a helyzetet ennek a lépésnek a megtételére, sőt arra törekszik, hogy a jelenlegi parlamenti időszak végéig, 1985 októberéig egyedül kormányozzon. Amennyiben azonban a belpolitikai események valamilyen okból az előre hozott választásokhoz vezetnének, akkor a jelenlegi intézményesebb baloldali együttműködés elkerülhetetlen a görög polgárléte jobboldal győzelmének megakadályozására.

—1—e.

KEVÉS F

Élen j az áll

Az állami lentős, sőt töltötték be zógazdaság előzmények mertek: a fel ti Magyaror gyobb állami zülük három Mezőhegyes, nal állami 1948-ban, az gok megalak ben. Velük e állami gazd nyilván a st leyek 40 000 h kezdték meg kat. Az évek ságok száma gyors ütembe 1966-ban má gazdaságunk v 4737 hektár te

TARTJÁK ELŐNYÜKÉ

A kialakul méretek lehet meggyorsított korszerűsítését erőteljes fejle nyomon köve gok területi a termelés szá nek következő ságok száma 128-ra csökke rületük pedig hektárt.

A csaknem taron — az ot rületének 10,6 gazdálkodó ál kísérleti gazd nátok terület meghaladó me 18 százalékkal lakosság áruell mezőgazdasági 14 százalékat f Jellemző a sze az elmúlt tíz év gyar mezőgazd lan áron szá termelése évi 4 növekedett, az ságokban visz lés évi növeke 7,6 százalékot.

Néhány ter mutató alakulá gazdálkodásunk színvonalát. A gazdaság közl nán, 1982-ben s vetítve 326 tonna, húst, 89 e termelt. Ugyane tők a termelés né a következő gabona, 24 tonna liter tej. Kedve tak a nyereség reprezentáló ada főre jutó vállalá 33 361 forint, az mezőgazdasági vállalati eredm 5883 forint. Az é utóbbi 34,9 szá ladja meg a te kezeti közös mutatóját.

VILÁGSZINVC

Érdeklődésre t mot, ha néhány összehasonlító a ben vizsgáljuk n mi gazdaságok eredményeit. A tagországaiban búza átlagtermé na, az USA-ban ban pedig 4,4 hektáronként. Ez állami gazdaságok 4,7 tonnát. Kuk lésben a mag gazdaság t 6,9 tonna, az daságok 7,2 ton tek, szemben piaci 6,2 tonnáv nenkénti átlagos a Közös Piac tag 3780, az Egyesül ban pedig 5637 de az állami gaz is túlháladta az grammo. Bár az pán három kiert termelését mutat megállapítható, h lami gazdaságok si színvonalukat rangos helyet fogl magyar mezőgazd lül, s megállják h nemzetközi élvona A ma állami szerves része a di fejlődő magyar r ságnak, tevékeny szállal kapcsolódi

KEVÉS FÖLDÖN SOKAT TERMELNEK

Élen járnak az állami gazdaságok

Az állami gazdaságok jelentős, sőt úttörő szerepet töltek be a magyar mezőgazdaság fejlődésében. Az elmúlt évek sokak előtt ismeretük: a felszabadulás előtti Magyarországon hat nagyobb állami birtok volt, közülük három — Bábolna, Mezőhegyes, Kisbér — azonnal állami gazdaság lett 1948-ban, az állami gazdaságok megalakulásának évében. Velük együtt akkor 99 állami gazdaságot tartott nyilván a statisztika, amelyek 40 000 hektár területen kezdtek meg gazdálkodásukat. Az évek során a gazdaságok száma és területe gyors ütemben növekedett, 1966-ban már 215 állami gazdaságunk volt, átlagosan 4737 hektár területtel.

TARTJÁK ELŐNYÜKET

A kialakult nagyüzemi méretek lehetővé tették és meggyorsították a termelés korszerűsítését. A termelés erőteljes fejlesztését viszont nyomon követte a gazdaságok területi koncentrációja, a termelés szakosodása, aminek következtében a gazdaságok száma napjainkra 128-ra csökkent, átlagos területük pedig elérte a 8103 hektárt.

A csaknem egymillió hektáron — az ország szántóterületének 10,6 százalékán — gazdálkodó állami, tan- és kísérleti gazdaságok, kombinátok területi arányukat meghaladó mértékben, 17-18 százalékkal részesednek a lakosság áruellátásából, s a mezőgazdasági aktív keresők 14 százalékát foglalkoztatják. Jellemző a szerepükre, hogy az elmúlt tíz év során a magyar mezőgazdaság változatlan áron számított bruttó termelése évi 4,8 százalékkal növekedett, az állami gazdaságokban viszont a termelés évi növekedése elérte a 7,6 százalékot.

Néhány termelékenységi mutató alakulása is jelzi gazdálkodásunk kiemelkedő színvonalát. A 128 állami gazdaság, köztük 8 kombinát, 1982-ben száz hektárra vetítve 326 tonna gabonát, 53 tonna húst, 89 ezer liter tejet termelt. Ugyanezek a mutatók a termelőszövetkezeteknél a következők: 311 tonna gabona, 24 tonna hús, 40 ezer liter tej. Kedvezően alakultak a nyereséges termelést reprezentáló adatok, az egy főre jutó vállalati eredmény 33361 forint, az egy hektár mezőgazdasági területre jutó vállalati eredmény pedig 5883 forint. Az előbbi 9,6, az utóbbi 34,9 százalékkal haladja meg a termelőszövetkezeti közös gazdaságok mutatóját.

VILÁGSZÍNVONALON

Érdeklődésre tarthat számot, ha néhány nemzetközi összehasonlító adat tükrében vizsgáljuk meg az állami gazdaságok termelési eredményeit. A Közös Piac tagországaiban 1982-ben a búza átlagtermése 4,5 tonna, az USA-ban 2,4, hazánkban pedig 4,4 tonna volt hektáronként. Ezen belül az állami gazdaságok elértek a 4,7 tonnát. Kukoricatermelésben a magyar mezőgazdaság termésméltósága 6,9 tonna, az állami gazdaságok 7,2 tonnát termeltek, szemben a közös piaci 6,2 tonnával. A tehenekénti átlagos tejtermelés a Közös Piac tagországaiban 3780, az Egyesült Államokban pedig 5637 kilogramm, de az állami gazdaságokban is túlhaladta az 5000 kilogrammot. Bár az adatok csupán három kiemelt ágazat termelését mutatják, így is megállapítható, hogy az állami gazdaságok — termelési színvonalukat tekintve — rangos helyet foglalnak el a magyar mezőgazdaságban, s megállják helyüket a nemzetközi élvonalban is.

A ma állami gazdasága szerves része a dinamikus fejlődő magyar mezőgazdaságnak, tevékenysége ezer szállal kapcsolódik a mező-

gazdasági termelők tömegéhez, az élelmiszeriparhoz, kereskedelemhez. Kiemelkedő szerepet vállal az agrár-ágazat vetőmag, szaporítóanyag és tenyészállat ellátásában, tehát a termelés biológiai bázisának korszerűsítésében. E termékek 40-60 százaléka napjainkban is az állami gazdaságokból kerül ki.

EGYÜTT A TSZ-EKKEK

Jelentős az állami gazdaságok élelmiszeripari feladatok kapacitása is. A megtermelt áruk egyes termékcsoportokban elérik az országos forgalom 50-70 százalékát. Ilyen például a gyümölcs, a hal, a bor, a gyümölcslé. Az állami gazdaságok a belföldi borellátásban 30, a nem rubelelészámolású borexportban pedig 43 százalékkal részesednek.

Az utóbbi években rohamosan fejlődik a zöldség- és gyümölcsfeldolgozás. A kis konzervüzemek mellett erőteljesen fejlesztik a felkészült, mélyhűtött áruk, a gyümölcslé, üdítő ital gyártását. Gyümölcsőrítők és velőgyártó üzemek létesülnek a nagy gyümölcstermő vidékeken.

Az állami gazdaságok változatlanul feladatuknak tekintik a modern nagyüzemi termelés továbbfejlesztését. Ma azonban ez már nem történhet a termelőszövetkezetek nélkül, mert a változó gazdasági körülmények az állami gazdaságok és a tsz-ek összefogását igénylik. Ez pedig egyet jelent a vállalatközi kapcsolatok kibontakozásával, azaz, hogy a tsz-ek és állami gazdaságok egyaránt részt vesznek a termelési rendszerek, a mezőgazdasági társulások és közös vállalatok munkájában.

Görgényi Pálné

A felmérést elvégezték, a tervek elkészültek

A tetőtér-beépítés és az emeletráépítés helyzete Debrecenben

Lassan két éve lesz annak, hogy 1982 márciusának végén és április elején háromrészes cikksorozatban ismertettük a tetőtér-beépítés és emeletráépítés debreceni lehetőségeit. Az akkor néhány hónapos rendelet nyomán tett kezdeti lépések bemutatásával nem titkoltam az is volt a célom, hogy felhívjam az emberek és az illetékesek figyelmét, ily módon tovább növelhető a megyeszékhely lakásállománya, s egy-egy kivitelezéssel vagy egyéb segítségnyújtással a vállalatok támogathatják dolgozóik gyorsabb lakáshoz jutását.

Az eltelt esztendő során azonban nemigen vagy csak elvétve találkoztam tetőtér-beépítéssel és emeletráépítéssel, holott nagy érdeklődés követte a rendelet és a cikksorozat megjelenését. Mi lehet az oka a hosszú késlekedésnek? Mi gátolja az építkezések megindulását?

Drágábbak a vártnál

A kérdések sorát lehetne folytatni, hiszen tény, hogy Debrecenben mindössze két lakás készült tetőtér-beépítéssel, néhány a befejezéséhez közeledik, és egyetlen egy sem valósult meg emeletráépítéssel! Az okok boncolgatásában Derzsényi Sándorné, az Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat műszaki titkára és Főző Lászlóné, az IKV műszaki előkészítője volt segítségemre. A beszélgetést Derzsényi Sándorné kezdte.

Vállalatunk minden szóba jöhető debreceni épületnél elvégezte a felmérésmunkát, mely alapján a városi tanács végrehajtó bizottsága elfogadott egy címjegyzéket. Ebben az szerepelt, hogy 104 lakás nyerhető tetőtér-beépítéssel és 80 emeletráépítéssel. Ezután mindegyikhez elkészítettük a

szakvéleményt és a kiviteli tervet.

Ekkora lakásmennyiségnél ez hatalmas munkát jelentett, különösen ha hozzávesszük, hogy a tervekészítésnél nemegyszer kiderült, fődémszerére van szükség. Ez a költségeket nagyon megnövelte. Az IKV a tervek elkészítésére eddig 2,5 millió forintot fordított.

A tervek ismeretében hozzákezdhetünk a gazdasági számításokhoz. A rendelet megjelenésekor sokan azzal számoltak, hogy ez a fajta „lakásépítés” a legolcsóbbak közé fog tartozni — a nagy érdeklődés ezzel is magyarázható —, ám egyhamar kiderült, nem így van.

A négyzetméterenkénti ár — mondta Főző Lászlóné — 6 ezer forinttól 17 ezer forintra terjedt. Ilyen nagy összegre mi sem számítottunk. Az eltérő árak a megépülő épületek adottságaitól függtek. Természetes volt, hogy ezek után alaposan meg kellett vizsgálnunk, mennyiért érdemes beépíteni a tetőtereket és elvégezni az emeletráépítést.

Ebben a munkában hasznos partnerünk volt a városi tanács tervosztálya — szolt közbe Derzsényi Sándorné. — Múlt évi megbízásunkban úgy határoztunk, hogy ha a lakás négyzetméterenkénti költsége tíz ezer forint lesz, hozzá lehet kezdeni a kivitelezéshez. Azok a lakások, melyek négyzetméterenkénti ára ezt az összeget meghaladta, ki-estek a címjegyzékből. Ez elsősorban az emeletráépítéssel megvalósítandókat érintette.

Mennyit fizet a lakó?

De sok lakás kivitelezése nem jöhetett számításba a tetőtér-beépítésekénél sem,

főleg ott, ahol fődémszerét kellett végezni. Például a Vörös Hadsereg útja 81 számú épületnél két lakás költsége 2,5 millió forintba került volna!

Elkészült tehát a címjegyzék, rendelkezésre álltak a tervek és a gazdaságossági számítások, ám talán éppen ezért egyre csak később a lakások kivitelezése. A pénzügyi lehetőségeket vizsgálva ugyanis az IKV és a leendő vállalkozók legyőzhetően falba ütköztek. A vállalat és a családok kalkulációja „nem engedte”, hogy hozzákezdjenek, belévágjanak a kivitelezésbe.

Nézzünk egy példát — javasolta Derzsényiné. — Ha egy hetven négyzetméteres lakás összköltsége 800 ezer forint, ebből 115 ezret fizet az IKV a rendeletben meghatározott munkáért — köztük gerincvezetékek to-

Rendelet és felülvizsgálata

Anyagi gondok miatt utköztünk falba a lakóház felújítások során akartunk létrehozni új lakásokat emeletráépítéssel vagy tetőtér-beépítéssel — mondta Főző Lászlóné. — Központi keretből erre a célra 1981-ben kaptunk 6,5 millió forintot, holott ahhoz, hogy 49 emeletráépítéses lakás és 39 tetőtér-beépítéses megvalósuljon, 40-50 millió forintra lenne szükség a tarács fejlesztési alapjából! Ezek a lakások, ha elkészülnek, a város célcsoportos lakásállományát növelnek, ám egyelőre nincs rájuk fedezet.

Ezekre az anyagi nehézségekre az első néhány lakás elkészültekor derült fény, s arra, hogy a jogszabály egy jelentős összeg fizetőjéről nem rendelkezik. Ezért nem épülnek tetőteret lakások és nem lesz emeletráépítés sem, bármennyire hasznos volna ily módon is növelni Debrecen lakásállományát. A ren-

vábbvitelért, a tető megerősítéséért, a homlokzat helyreállításáért. Az összkomfortos lakás lakbérére ezer forint körül van havonta, s a lakó 25 év alatt 300 ezer forintot tud ebből „lelakni”. A fennmaradó 385 ezer forintot viszont nincs, aki kifizesse!

A rendeletben ugyanis erről az összegről nincs szó. Állami lakásnál a lakó csak annyi pénzt fog az építésbe belefektetni, amennyit vizsgálva a vállalkozók legyőzhetően falba ütköztek. A vállalat és a családok kalkulációja „nem engedte”, hogy hozzákezdjenek, belévágjanak a kivitelezésbe.

Vállalatunk és a tanács a rendeletek szellemében járt el, de úgy érezzük, nincs tovább lépés. Pénz sincs, részes ingatlan nem engednek létrehozni.

delet központi felülvizsgálata egyre sürgetőbb, mert csak ettől várható a most kialakult helyzet elkerülése. Fontos az is, hogy a városi tanács illetékesei eldöntés, milyen részt és mennyit tudnak vállalni a tetőtér-beépítéssel vagy emeletráépítéssel készülő lakások támogatásában, finanszírozásában. A rendelet 1981-ben lépett életbe, akkor, amikor a tanácsok hatodik évtés tervei már elkészültek, így az említett kiadásokat nem vehették figyelembe.

A rendelet és a cikk megjelenése után két-három évvel így áll a tetőtér-beépítés és emeletráépítés dolga. Megoldás egyelőre nincs, s nem épülnek az újabb állami lakások ilyen variációban. Az idő sürgeti a megoldást, hiszen az évek múltával a költségek nem csökkennek, hanem növekedni fognak.

Balogh Júlia

Szolgáltatóház — szolgáltatók nélkül

Kik lesznek a hadháztéglási szolgáltatóház bérlői?

Hadháztéglási földszintes portái körülölelik a központi emeletes házakat. Itt, a nyújtózkodó templom és a tömzsi tanácsháza szomszédságában jó két hónapja adták át a szolgáltatóházat. Szolgáltatók hívják ma is őrösen áll a fehér falú, kétszintes épület hat műhelye.

„Ide helyi iparosok kellene!” — teszi le voksát a hadháztéglási KIOSZ-titkár. „Csak elvi segítséget adhatunk” — mentegetőzik a nagyközségi tanács elnökhelyettese. „A fizetési feltételek méltányosak” — bizonygatja a megyei kisiparosok gondjainak ismerője.

„Azzal kezdődött, hogy leállt” — Nyolcvanegy óta gyökeredzik-gyomosodik a szolgáltatóház terve. Vagyis már nem terv, de még nem is szolgáltatóház. Úgy lett ebből, sajnos — meséli a történetet Bihari Béla, a kisiparosok hadháztéglási szervezetének vezetője.

Aktaköteget vesz maga elé, de nem nagyon kell a „puska”. Jó diákként tudja a szereplőket, az összegeket, a dátumokat. — Múlt év március elején adták kezembe az építkezés szervezését, ami azzal kezdődött, hogy leállt. A hibás elképzelésekből kettőt mondának. A tetőszerkezet megváltoztatása negyvenezrel „dobta meg” a költségvetést, míg a hiányzó szennyvízelvezetés és csatornaépítés a Csatornamű Vállalat szerint másfél millióba került volna. Ez utóbbihoz azonban egyetlen fillérünk sem volt... — Levélmásolatokat tesz elém, majd így folytatja: — A megyei tanács elnökét kértük, segítsen. Ő a szakértők által megbecsült 400 ezer forintos csatornaépítési anyagköltséget azonnal rendelkezésünkre bocsátotta. Mi, egy speciális módszert ki-

korábbi jelentkezők közül senki se vállalt. Miért emelték meg az összeget? A helyi kisiparosok millióit felüli társadalmi munkáját annyire becsülik? A csatornaépítésre kapott pénzből 250 ezer forintot takarítottunk meg, azt nem lehetne beszámítani? Lehiggad.

— Nemcsak kérdezeni tudok. A társadalmi munka szervezésekor soha nem azt mondtam, hogy menjetek, hanem azt, hogy gyertek. S most majdnem kész a ház. Az átadásról tartott közgyűlésen azt javasoltam hogy az iparosok és a társadalmi szervezetek „beszéljenek össze” ebben az ügyben. Az akkori hadházi vb-titkár megígérte: tartunk egy koordinációs izét, na... Azóta felénk se jöttek. Decemberben azt mondták: most az egyesülés előtt vagyunk, januárban azt, hogy utána. De az élet nem állhat meg, mert egyesültünk...

— Nem hiszem el, hogy 150 ezerért készült el a csatorna. — En se hinném, ha más mondaná, de ez nem is így igaz. Számoljuk meg hozzá a társadalmi munkát. A december elsején átadott 3 millió 200 ezret érő épületben 1 millió 700 ezer forint a mi kisiparosaink keze munkája. Száznyolcvan dolgoztak itt, ingyen, az alapozástól a palaszögzésig, mindenen. Jó páran háromszáz órát is gurcoltak, segédkeztek, akár családostul. Mindenről van dokument! — mutatja a határítónapló megtelt oldalait —, de mit ér ez, ha nincsenek szolgáltatók?

Semmit! — felelném tömören, de a titkár az asztalra csap: — Nem irodaházat építünk, ide szolgáltatók kell!... Az építkezés megindulásakor a KIOSZ megyei titkára diktálta tollba: egy-egy műhely jogfenntartó (üzemeltetői) díja: 40 ezer forint lesz. Most már 80 ezret kellene befizetni a helyiségbérlőknek, amit

Véleményem szerint a szolgáltatóház a KIOSZ belső ügye. Erthetetlen, miért nem alakult ki jobb kontaktus a helyi kisiparosok és a megyei vezetést között. Mi csak elvi segítséget adhatunk, de ezzel nem fognak sokra menni, hiszen pénzkérdés a szolgáltatóház beindulása.

— Sokallják a bekerülésiért fizetendő 80 ezer forintot.

— Hát igen... Erthető a helyi szervezet álláspontja, van munkájuk az épületben... Talán még a megyében is keresni kellene a példát az ilyen közös munkára. Én mindenképpen fórt adnék a helyi kisiparosoknak, hiszen sokuk rossz körülmények közt, eldugott magánberlelményekben dolgozik. Ez bizony rányomja bélyegét a szolgáltatóház színvonalára.

— A tanácsnak van-e pénze szolgáltatóházfejlesztésre?

— Úgy tudom, nincs. Kellemes meglepetés lenne, ha valahonnan mégis kerülne.

Elvek és forintok

A nagyközségi tanács folyosóján nem könnyű eligazodni, bár az egyesülés, az átszervezés nyomai már jó részt eltűntek. — A szolgáltatóház sorsa érdekelne... — nyitok be az egyik irodába. — Nincs különösebb mondanivalóm — hallom az elnökhelyettesétől. Balogh Erzsébettől.

Szavai nem tartóztatnak, de azért csak tovább erősködök: — A húszeszes település szolgáltatóiparának helyzete nem lehet közömbös a tanács vezetőinek...

— Miért emelték meg a jogfenntartó összeget 80 ezerre?

— Az építkezés költségvetése mínuszban van. Körülbelül 60 ezer forint értékű, két hónapja elkészített szakipari munkát még nem fizettünk ki, s az épület padlóburkolata, tüzelőtároló helyiségei is hiányoznak. Szükség van tehát a hat műhelybe beköltöző kisiparos összesen 480 ezer forintjára. Ha nem tudják ezt az összeget megfizetni a helyiek, Debrecenből biztos lesz jelentkező.

— Talán figyelembe vehetnék az 1 millió 700 ezer forint értékben végzett társadalmi munkát...

— Az a kérdés, hogyan számolták ki ezt az összeget. A hadházi kisiparosok a Csatornamű Vállalat által 1,5 millióra kalkulált csatornát 176 ezerből készítették el. A különbözetet társadalmi munkának veszik, de mi ezzel a számítással nem értünk egyet. Ennek ellenére elismerjük: nagyon sokan — élünk Bihar, Béla kartárrsal — dolgoztak az építkezésen, és ezért kijár a köszönet.

— Mikor szolgált végre a szolgáltatóház?

— Heteken belül, ahogy beköltöztek a szolgáltatók. A műhelyeket elsősorban a helyi kisiparosok kaphatják meg. Először 40 ezret kérünk, majd két év múlva a második részletet. A befizetett összeg 75 százalékát pedig elakhatják, azaz tizenöt évre „váltanak bérletet”. A fizetési feltételek szerintünk méltányosak.

László Péter

A Napló ja mában cikk jel bos Ödönról, a ma Sándor útj turisztikai szo lőzve jutott el Sándor darjee Nagy érdeklőd mel olvastam érzem, a székel akaratereje, me képzései péld tik. Szeretném tal és egy fény sebbé tenni a ismereteinket. Jakabos Ödönt láthatjuk. Ez volt rajta, ami Csoma Sándor kon vándorolt megkérdezték országból jött, ilyen szép az ő

Kézdivásárhe találkozásunk a mondotta, hogy útjáról este cser kezett, szinte se ta öt. Mégis, m reggel elindult, jeleingből, Kő Sándor sírjáról rék földet széts mindkét oldalán ter hosszán ele szorú kiserte. A réknyi földet sz makörösn, sok szemében csillog

Jakabos Ödön cenben is, a Köldési Központban járók beszámol hallgatták meg barátok, valami deklódó volt jele rajtudós, dr. K professor. Teste kos kór már el giának lassú fe előtt Debrecenben NDK-ban járt e úton. Előadása e

Kézi

A Hajdú-B

18. száma
A Hajdú-Bihar nyeként nemrég iratos kértépet újabb kiadvány, térképek második ben kiadott első óta feltárt kézir A feldolgozás ter anyagot bemutató nyok körében is

A kéziratos tér gondolkú — nap zonygatunk. Kar túl jelentős szere kutató s feldolgo bival kapcsolatos tője, néhai Komol „Sok olyan ada nak, melyek mások sok olyat, melyek adatokat rögzítik, szik. A térkép kiv foglal, nélküle egyből csak kusza ké ben.”

Örvendetes dolo szerkesztője a kéz tása terén meg hi térképek történeti fejlődés folytatás pontjából való ért tatásaira már nem

A Hajdú-bihari dik kötete szerkes zőhöz.

Az első fejezet A korábbi kötet s mintegy jelezve a ságot is — ismerte dűvárosok, Bihar, s egye térképeit. A le közö leközölegése a térkép eredeti mé, szerzőjének ne a térképek méretar zési helyét, azaz kéziratos térképek megyei Levéltár go társai a teljességre készíttve munkájuk tették a más intéz pekre is. Így a gy a Déri Múzeum a dokumentációs Gyűjt Református Egyház Könyvtárban, valan Múzeumban fellel

Közlekedés és társadalom

Egy jubileum háttere

1983 őszén volt tíz esztendeje, hogy a Közüti Baleset-elhárítási Tanács jogutódjaként Hajdú-Bihar megyében is megalakult a Közlekedésbiztonsági Tanács. A tavalyi jubileumot nem kísérte sem hangos ünnepség, sem látványos külsőségek. Megjelent viszont ebből az alkalomból egy szerény, de gazdag tartalmú kiadvány dr. Angyal László szerkesztésében, az MKBT megyei titkársága kiadásában az Alföldi Nyomda jelentős segítségével.

Kollár János megyei rendőrfőkapitány bevezetőjében hangúlyozza, hogy a kiadvány „nem titkolt célja felhívni a megye társadalmának figyelmét a közlekedésbiztonság fokozásával kapcsolatos feladatok hatékonyabb végrehajtására. Ehhez valamilyen állampolgár segítségét is igényeljük”. A kötet ezt a célt úgy is igyekszik megvalósítani, hogy egész tartalmával azt mutatja be, hogyan sikerült társadalmi mozgalommá tenni a közlekedésbiztonság javítását Hajdú-Bihar megyében.

Látszólag monoton a szerkesztésnek az a törekvése, hogy egymás után bemutatja, mit tett e cél elérése érdekében a rendőrség, a Hazafias Népfront, a KISZ, a Vöröskereszt, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa, a Közlekedéstudományi Egyesület, az MHSZ, az Autóközlekedési Tanintézet, a kulturális szervek, az egyes gazdasági egységek. Ez a monotoniaság azonban roppant gazdag tartalmat takar: a formák, módszerek színességét, változatosságát, a megelőző munka előterbe kerülését és a propagandát, a közvélemény-formálást számtalan eszközzel.

A szkeptikusok persze nyomban érvelhetnek azzal,

hogy a Közlekedésbiztonsági Tanácsok munkája ellenére egyre több a közúti baleset, s a halálos áldozatok száma sem csökken. Csak hogy az elmúlt tíz esztendőben a megye gépjárműállománya csaknem kétszeresére, a személygépkocsik száma majdnem négyszeresére nőtt, s tíz év alatt közel 50 ezer ember kapott új jogosítványt! Ha ezekhez az arányokhoz viszonyítjuk a balesetek számát, lényegesen biztatóbb képet kapunk.

A tízezer közúti gépjárműre jutó gépjárművek által okozott balesetek száma ugyanis 1973-hoz képest csaknem felére csökkent (142-ről 75-re!). A balesetek száma pedig — nem egyenletes ütemben — tíz év alatt alig negyvenel nőtt. Ebben az arányrendszerben minden bizonytalannal benne van a tanácsok tevékenysége is.

Az egészen bizonyosan benne, hogy soha nem volt meggondoltság, hogy a közlekedésbiztonság, mint napjainkban. Igaz ez még akkor is, ha legnagyobb ma gondunk is az, hogy a közvélemény olykor kissé könnyedén, már-már felelőtlenül kezeli, s ítéli meg a baleseteket elkövetőket. A gyorsajtkók a szabálytalanul előzők, de még az ittas vezetőket is bizonyos elnézést élveznek a közvélemény részéről, talán épp ezért követik el bűncselekményeiket, szabálytalanságaikat.

Ez a könyv a tízéves jubileum hátterére figyelmeztet. Arra a munkára, amelyet a létrehozott szervek végeztek és arra, ami még előtünk van. És miután ez utóbbi munka nem kevés, minden alkalommal meg kell ragadnunk a közlekedési balesetek megelőzése érdekében.

(II)

A fogyasztók tanácsa a vásárlók védelmében

Több pénzért jobb minőségű árut!

A pénztáros forgatja a konzervdobozt, keresi az új árat, de a címkén még a régi, nyomtatott ár olvasható. Atszól a másik pénztárosnak, az vállalt von és bizonytalanul mond egy számot, amely pillanatokon belül megjelenik a pénztárgép számláján. A vevő nem mer és ideje sincs hangosan gondolkodni, mögötte hosszú sor, a pénztáros már a tizedik tételt zongorázza a billentyűkön. Most mondja meg, hogy kértelkedik a gépbe ütött árral? Hallgat, közben úgy érzi, becsapták, még akkor is, ha nem.

A pénztáros forgatja a konzervdobozt, keresi az új árat, de a címkén még a régi, nyomtatott ár olvasható. Atszól a másik pénztárosnak, az vállalt von és bizonytalanul mond egy számot, amely pillanatokon belül megjelenik a pénztárgép számláján. A vevő nem mer és ideje sincs hangosan gondolkodni, mögötte hosszú sor, a pénztáros már a tizedik tételt zongorázza a billentyűkön. Most mondja meg, hogy kértelkedik a gépbe ütött árral? Hallgat, közben úgy érzi, becsapták, még akkor is, ha nem.

A PIACI ÁRFELHAJTÓK ELLEN

Bár a zöldség-gyümölcs ellátásra — az aszály juttatva év ellenére — sem lehet(ett) panaszunk, azért a magas piaci árak tavaly is megviseltek, s most még inkább apasztják pénztárcánkat. Nem került el ez a FOT ár-szakértő bizottságának figyelmét sem. Felmeréséből megtudható: a nagyban eladó piacokon tözdeszerűen felhajtják az árakat, egy éjszaka alatt az áru, mozgás nélkül, több kézen megy át. Mindenki hozzátesszi a maga kis részét, ezért a termelői és fogyasztói árkülönbségek jóval nagyobbak az indokoltaknál. A bizottság a MEM-hez, a SZÖVOSZ-hoz és a Belkereskedelmi Minisztériumhoz benyújtotta javaslatát. Indítványozta a közvetlen kapcsolatok minél szélesebb körű megerősítését a kiskereskedelem és a felvásárlók között, hogy a felesleges költségeket (minősítés, tárolás, szállítás, áruromlás stb.) ki lehessen iktatni. Továbbá szorgalmazta, hogy a tsz-ek is foglalkozzanak közvetlen eladással, létesítsenek árusítóhelyeket, s ne ragaszkodjanak a kényelmesebb, egyteltel eladási formához. A zöldség-gyümölcs minőségére vonatkozóan kifogásolták, hogy a kereskedelem gyakran nem a minőségnek megfelelő minősítési osztályba sorolja az árut, s ezt még tetézi az esetenkénti téves számolás, mérés. A fogyasztók védelme ezen a területen egyáltalán nem megoldott, még ha időnként hallani is a visszaélők felelősségére vonatkozó 1984-ben a FOT újból javasolja az illetékes ellenőrző szervezeteknek a zöldség-gyümölcs ellátás további vizsgálatát, s azt, hogy szigorúan járjanak el a lánckereskedéssel szemben.

Tavaly országga szóló programja volt a fogyasztók tanácsainak az élelmiszer-kereskedelem munkájának felmérése, amely a Fogyasztók Kiváló Boltja pályázat meghirdetésével kezdődött. A decemberi FOT-ülésen meglehetősen éles kontúrú kép állt össze az éves tapasztalatokból: a fogyasztók érdekvédelmét törvények, rendeletek írják elő, ezek betartása, ellenőrzése azonban nem megfelelő, s kevés kivételtől eltekintve nem jellemző a kulturált kiszolgálás sem. A termelőt és a fogyasztót közösen kell érdekelni tenni az áruszállításban, a választék bővítésében, mindezt a jó minőség megkövetelése mellett. Nagyobb városokban célszerű lenne munkaszüneti napokon (szombaton estig és vasárnap is) legalább egy vásárlóközpontban lévő élelmiszerboltot nyitva tartani.

ÁTTEKINTHETŐ ÁRTÁJÉKOZTATÁST

Minden túlzás nélkül állítjuk, hogy Magyarországon ható az élelmiszer-ellátás színvonal, talán éppen ezért is feltűnőbbek a kereskedelem hibái. Az ártájékoztató a múltban is gyenge pont volt, s most a FOT nemcsak a vevők érdekében, hanem a kereskedelmi dolgozók anyagi érdekei biztonságáért is szorgalmazza ennek javítását. Ne kerüljön az eladói gondolatokra árazás nélküli áru, ne cseréljék össze a csoportosan rakott cikkek árcauláit; a kimért árakra ne csak a forint összegét, hanem a sajt, a felvágott stb. súlyát is írják rá. A választék áttekinthetőségéért minden hús- és hentesáru mellé tegyék ki az árjelzést. Így elkerülhetők lesznek a viták eladók és vevők között, s kevesebbet tévednének a pénztárosok is. (Egy elgondolkodtató tény a szakértői bizottságok megállapításából: évente a kereskedelemben 500 millió forint többlet és 200 millió forint vissza nem térített leltárihiány keletkezik. Az 500 millió forintból feltehetően 200-250 millió forint a fogyasztók megkárosításából ered! E tühretetlen és tartóatlant helyzetben sürgősen változtatni kell.)

A felsorakoztatott vádak ellen a kereskedők mentesülni fogják, hogy a nagy forgalomhoz kevés a munkaerő, munkájukat lényegesen befolyásolja az ipar is, például újralvózáskor, jó, ha az

életbelépéstől számított harminc napon belül már új, javított címkével szállítja az árut, de előfordul, hogy fél évig vagy még tovább is a régi használja, amíg a készlete tart. A vevők érdekében ezek az indokok nem fogadhatók el. A vásárlónak — ha nincs jól tájékozott — ahhoz is joga van, hogy elkerülje a pénztárostól, az eladótól az árjegyzéket, s beírhatja észrevételeit a vásárlók könyvébe.

A jelenlegi gazdasági helyzet nemcsak a vállalatokat kényszeríti takarékosra, a lakosság is egyre jobban meggondolja, hogy mire adja ki pénzét. A körülmények is arra készítetnek bennünket, hogy változtassunk vásárlási szokásainkon. A közeljövőben a FOT a Belkereskedelmi Kutató Intézet tanulmányai alapján megvizsgálja a jobbára kényszerű pazarló fogyasztók okait. Ugyanis sok üzlet választéka nem igazodik a vásárlók igényeihez, árban és mennyiségben. Például hiába szeretne valaki mondjuk 10 deka olajfészték vásárolni, ez az áru csak kilós dobozban kapható. A drága importanyagú termék nagy része így kárba vész, s ez nemcsak a fogyasztó vesztesége. Az élelmiszer-pazarlás még mindig jellemző a háztartásokra, holott ha egyszerű étkezésre adagolt csomagolásban is vásárolhatnánk, az a családi költségvetésnek is hasznára válna. Tavasszal a kis településeket, a drága falvak áruellátásáról, vásárlási körülményeiről is tájékoztok majd a FOT.

NAGYOBB LENNE A FOGANATJA

A ma már hatezer tagot számláló fiatal társadalmi szervezet eddig is sokat tett a fogyasztókért. Bizottságaiiban, megyei, városi, területi, helyi tanácsaiban elismert, nagy gyakorlatú vezetők, szakértők tevékenykednek. A fogyasztói tanácsokban végzett munkájukkal is bizonyították, hogy felkészültségük, tapasztalatuk nagyobb — ellenőrző, végrehajtó — jogkörre is érdemesíteni a szervezetet, amelynek révén hasznos ténykedésének még nagyobb lenne a foganatja.

Horváth Anita

Extra

Tudatosan vétek egy íratlan szabály ellen, hogy az írott törvényt meg ne sértsém. Így hát már most leszögezem, a világot sem szeretném elárulni az alábbiakban, hogy pontosan miről is akarok írni. Ellenkező esetben ugyanis megvádolhatnának, hogy szeszies italt reklámozok, ami pedig hazánkban tiltott dolognak számít. (Talán, mert anélkül is fogynak, kár lenne még a reklámra is fecsérelni a pénzt.) Szóval ezt az írott szabályt nem szeretném megszegni.

Igy inkább titokban tartom a mondandómat, holott ennek feltárása egy újságcikkől — amolyan íratlan szabályként — elvárható lenne. Adva van tehát egy italfajta — ami általában némi alkoholt is tartalmaz — s a magyar nyelvben három hangzalat (betűvel) jelölök. Annyit elárulok, hogy a közepén a lenne, ha nem tennék rá két pontot is. Szóval adódik ez a nedű — mostanában már nyáron is fellelhető — télen pedig még választékot is ad megannyi fajtája. Mert kaphatók gyengébb és jobb minőségűek, itthon gyártottak és külfönből importáltak, világos és barna színűek. Sőt van már egy ideje diabetikus is. Halkan merem csak bevallani, hogy magam erre kaptam rá. Halkan, mert ez mindenképpen árulás azokkal a márkákkal szemben, amelyekre idáig esküdtem, s amelyeket az inyenek kedvencüknek vallanak. S azért sem szeretném hangoztatni, mert lehet, hogy másnak nagyobb szüksége lenne a diabetikus italra.

Am, akárhogy is, megszerettem ezt az általában kevése taksált fajtát, s mint tudjuk, a szerelem jobbra vak. Mindenesetre úgy tapasztaltam, kellemesen üdítő és jó ízű. Ráadásul az árfevésc is elfogadható. Nem hiszhal annyira, mint nem diabetikus társai, így talán ezután nem látjuk első pillanatra a pocakomon sem, hogy mivel foglalatokodom szabad időmben. Száz szónak is egy a vége, viszonyunkat hosszabb távon is elközelíthetnek tartom.

Hosszabb távon, mondok, nacsak nem lesz olyan érzésem ismét, hogy a kiválasztott hütlenkedik, hogy ne mondjam, megcsal. Márpedig mostanában kétszer fordult elő velem, hogy mást éreztem megköstolv a italt, mint amit a címkéje hirdetett. Nem találtam a megszokott aromát, s az íze kísértetiesen arra a társára emlékeztetett, amit talán nem is annyira finomsága, mint inkább a viszonylag alacsony ára miatt keresnek oly sokan. S ami természetesen nem diabetikus.

Tudom, nem szép dolog a gyanakvás, s egyébként is gyakorta előfordul, hogy a belbees nem ér fel a külsősinhez. Mentségemre hadd hozzam fel, hogy alighanem végigkóstoltam már az összes változatot, amit Közép-Európa tájain malatából vagy komlóból érlelnek. Hazai társaitak pedig nemcsak becscukot szemmel, hanem talán még becscukot szájjal is meg tudom különböztetni egymástól. Elképzelhető persze, hogy a szóban forgó szerelmem csak a huzamosabb álldogálás közepette vesztette el megszokott ízeit, de ez akkor sem szép dolog a kiválasztottól a szavatossági időn belül.

S különben is az egész dolog csupán enyhe csalódás számomra, ezekhez pedig már volt alkalmam hozzászólni. Am, esetleg annak már nagyobb gondot okozott a csere, aki valóban csak diabetikus italt íhat. Abban az esetben, ha jól érezkeltem a történeteket, s az üvegben valóban más volt, mint amit a felírás hirdetett. Persze, nem lehetek egészen biztos az igazamban, hisz végül is csupán az érzékemre hagyatkoztam, s ezek is megcsalhatnak néhanapján.

Igaz, az első üveg közben nemigen szoktak.

T. Szűcs József

ÉRZÉKENYEBB A LAKOSSÁG

A közelmúltban életbe lépett fogyasztói áremelések még érzékenyebbé tették a lakosságot a kereskedelemmel, a szolgáltatásokkal szemben. A vásárló elvárja, hogy pénzért jó minőségű, igényeinek megfelelő terméket kapjon és az érdekeit sértő szabálytalanságokat (például az árfeltüntetési hiányt), kifogásolható magatartást egyre kevésbé tűri el. Ez lemerülhet a bejelentések, a panaszok számából is, amelyek az ellenőrző állami és társadalmi szervekhez érkeznek. Köztük a Hazafias Népfront keretében több mint egy éve létrejött Fogyasztók Országos Tanácsához és a csaknem kétszáz területi, megyei, városi és nagyközségi fogyasztók tanácsához. A FOT, mint a fogyasztók kollektív jogvédelmi szervezete, a lakosság el-látási színvonalának megör-zését, javítását segíti észre-veleivel, állásfoglalásaival, figyelemmel kísérve a vásárlók érdekeinek érvényesülését. Együttműködik a minisztériumokkal, az Anyag-és Árhivatallal, az Országos Kereskedelmi Felügyelőséggel, a Központi Népi Ellenőrzéssel, az államigazgatás apparátusával és számos belkereskedelmi, gazdasági vállalatokkal, intézménnyel.

Rövid fennállása óta sok fontos, a lakosság széles rétegét érintő témával foglalkozott a FOT és négy szakértő bizottsága: így például a tartós fogyasztási cikkek minőségével, a lakáskarbantartás helyzetével, az AFIT és a GELKA átszervezésének tapasztalataival. Ez utóbbival kapcsolatban megállapították, hogy a válogyárból tudnak szerezni vágányfelbontásból származó anyagot. A csoportnál mondták a szervezőknek, hogy minden rendben, csak azt az anyagot előbb a városi hivatal műszaki osztályának meg kell nézni, hogy szakértelemmel eldöntés, alkalmas-e a kismelert anyag újratárasa.

Hogy, hogy nem, minden bizonnyal a jó szándékú ügykezet következtében, a szervezők nem várták meg ezt a szakértői szemlé, hanem kiszállították a több tonna földből, kőből, törmelék-ből álló anyagot. Ami viszont pillanatnyilag, úgy rá-nézésből, alkalmatlannak látszik az új helyrehozatalára. Nagyobb arányú benne a homok, mint a szilárdabb anyag.

Mit lehet ilyen esetben tenni? Egyelőre várni kell, hogy egy kicsit megszikkadjon, s végső ítéletet mond-hassanak fölötte. Amennyi-ven viszont a szakértők azt állapították meg, hogy a ki-harodott kupacokból nem le-het javítani az utat, sajnos, el kell hordani. Pluszmunka, pluszköltség. Elkerüléséhez csak annyi kellett volna, hogy a nagyon fontos és na-gyon hasznos munka szer-vezési folyamatából azt az egyetlen mozzanatot se te-kintsék fölöslegesnek.

N. Zs.

A jó szándék kevés

A pokolba vezető út is jó szándékkal van kikövezeve — tartja a mondás, és nem véletlenül jutott eszembe a panaszolt ügy kapcsán. Ugyanis útról és kövekről van szó, azaz éppen arról, hogy valószínűleg kevés a kő.

A panasz a debreceni Bálint pap utcából érkezett, s úgy szól, hogy egyik nap váratlanul teherautók jelen-ttek meg az utcában, s róluk jókora földkupacokat bori-tottak le az út szélére. Ezek a kupacok némelyik ház előtt éppen a bejáratot zár-ják el, s különösen annak okoznak kellemetlenséget, aki mostanában tüzelőre vagy más nagyobb szállít-mányra vár.

Mi történt tulajdonképen? A Bálint pap utca nincs a legjobb állapotban, több helyen is ráférne a fel-töltés, egyengetés. El is ha-tározta a körzeti népfront-bizottság — együttműködve az illetékes tanácsosttal —, hogy nem vár, amíg a város költségvetéséből futja rá, hanem társadalmi erőket mozgósítva megoldja az út rendezőhözatalát. Mivel a környék lakói már máskor kaphatók voltak közhasznú társadalmi munkára, joggal számíthatnak rájuk most is. Az elképzelést annak rendje-módja szerint be is jelentették a városi tanács társadalmi munkát szervező csoportjánál, közölve azt

Fesztiválra készülnek a körösszegapáti együttesek

(Tudósítónktól)

Az utóbbi időben felerősödött az emberek érdeklődése a múlt hagyományai, értékei iránt. A fiatalok, idősebbek célul tűzték maguk elé, hogy megismerjék elődeik szokásait, dalait, táncait. A múlt emlékeinek elődeik szokásait, dalait, táncait. A múlt emlékeinek elődeik szokásait, dalait, táncait. A múlt emlékeinek elődeik szokásait, dalait, táncait.

Körösszegapátiban Berényi József tanár vezetésével működik egy nemzeti citera-, furulyaegyüttes énekesekkel, valamint egy ifjúsági énekkar, melynek vezetője Szentannai Sándor tanár.

A kulturális tevékenység különösen a téli időszakban a legeredményesebb, a tanult számok ekkorára formálódnak bemutatathatóvá. Ezért rendezik meg tavasszal Bekécsében a nemzeti együttesek számára az országos nemzeti népzenei fesztivált. E találkozóra a két körösszegapáti csoport, a felnőt és a fiatalok egyaránt eredményes munkája jutalmul készülhet.

A találkozó színvonalát fémjelzi az a tény, hogy napjainkban látogatta meg és figyelte a két együttes tevékenységét Sárosi Bálint zeneszerző, népzenekutató, a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének Erkel-díjas osztályvezetője. Meghallgatva a csoportok anyagát, komoly segítséget adott a további felkészüléshez, a másor anyagának összeállításához. Külön élményszám, ment, amikor a felnőt népzenei együttes tagjai — akiknek foglal-kozása igen változatos: termelőszövetkezeti főkönyvelő, tanár, juhász, nyugdíjas — hallgatták segítő szándékú szavait.

Remélhető, hogy tavasszal a fesztiválon megmutatkozik a csoport munkájában az a baráti és szakmai segítség.

Vmírjáncki József

Hozzászólás a Napló cikkéhez

A Napló január 14-i számában cikk jelent meg Jakabos Odórnól, aki Kőrösi Csoma Sándor útján járva a mai turisztikai szokásokat megelőzően jutott el Kőrösi Csoma Sándor darjeelingi sírjához. Nagy érdeklődéssel és örömmel olvastam az írást. Úgy érzem, a székely fiatallembert akarateréje, megvalósult elképzelései példaképpé tehetik. Szeretném néhány adatot és egy fényképpel teljesebbé tenni a róla kialakult ismereteinket. A felvételen Jakabos Odórné és feleségét láthatjuk. Ez a ruha akkor volt rajta, amikor a Kőrösi Csoma Sándor által járt utakon vándorolt. Az indiaiak megkérdezték tőle: milyen országból jött, mert hogy ilyen szép az öltözete!

Kézdivásárhelyen járva egy találkozásunk alkalmával elmondotta, hogy amikor nagy úttjáról este csendben hazatért, szinte senki sem látta őt. Mégis, mikor másnap reggel elindult, hogy a Darjeelingből Kőrösi Csoma Sándor sírjához elhozza a marék földet szétszórja, az út mindkét oldalán húsz kilométer hosszan eleven virágkoszoru kísérté. Amikor a maréknyi földet szétszórta Csoma Sándor sírjánál, sok száz ember szemében csillogott a könny.

Jakabos Odón járt Debrecenben is, a Kőlcsey Művelődési Központban tartott úttjáról beszámolt. Kevesen hallgatták meg, ismerősök, barátok, valamint néhány érdeklődő volt jelen és a földrajztudós, dr. Kádár László professzor. Testében a gyilkos kör már elkezdte energiáinak lassú felőrlését. Mielőtt Debrecenbe érkezett, az NDK-ban járt előadói körúton. Előadása előtt két na-

pig jó barátai között próbált a gyengülő erejét összeszedni. Hangja halk, lélegzése fulladozó volt. Nem sokkal keletkezési időpontjuknak megfelelő kronológikus sorrendben találjuk.

A feldolgozásban külön csoportot képeznek az egyes intézményekben őrzött térképek. Egy-egy csoporton belül a térképeket keletkezési időpontjuknak megfelelő kronológikus sorrendben találjuk.

Medveczky Géza

Kéziratos térképek

A Hajdú-Bihar megyei Levéltári Közlemények 18. száma

A Hajdú-Bihar megyei Levéltár Közleményeként nemrég jelent meg a megye kéziratos térképeit feltáró és rendszerező újabb kiadvány, a Hajdú-bihari kéziratos térképek második kötete. A könyv az 1972-ben kiadott első kötet folytatásaként az azóta feltárt kéziratos térképeket adja közre. A feldolgozás tematikája révén a levéltári anyagot bemutató és rendszerező kiadványok körében is kivételes helyet foglal el.

A kéziratos térképek jelentőségét — úgy gondoljuk — napjainkban nem kell bizonygatnunk. Kartográfiai hasznosításukon túl jelentős szerepet töltenek be a történeti kutatók feldolgozó munkájában is. Ez utóbbival kapcsolatosan az első kötet szerkesztője, néhai Komoróczy György ezt írja: „Sok olyan adatot és részletet tartalmaznak, melyek másolhatatlanul nyelhetők és sok olyat, melyek a forrásainkból előkerülő adatokat rögzítik, bemutatják, helyére teszik. A térkép kiválóan szemlélteti és összefoglalja, nélkülülük egy-egy helység adattomogatója csak kusza kép marad a késői szemléltetésben.”

Örvendetes dolog, hogy amit az első kötet szerkesztője a kéziratos térképek hasznosítása terén még hiányként említett — azaz a térképek történeti hasznosítását, a történeti fejlődés folyamatának megismerés szempontjából való értékesítését — napjaink kutatásaira már nem mondható el.

A Hajdú-bihari kéziratos térképek második kötete szerkesztésében igazodik az előzőhöz.

Az első fejezet a térképek leírását adja. A korábbi kötet sorszámozását követve — mintegy jelezve a kötetek közti folyamatosságot is — ismerteti Debrecen város, a hajdúvárosok, Bihar, Szabolcs és Hajdú vármegye térképeit. A leírás a térképekre vonatkozó legszükségesebb adatokat tartalmazza: a térkép eredeti vagy kikövetkeztetett címét, szerzőjének nevét, készítése időpontját, a térképek méretarányát, nagyságát és őrzési helyét, azaz jelzetét. Az ismertetett kéziratos térképek többségét a Hajdú-Bihar megyei Levéltár gondozza. A kötet munkatársai a teljességre való törekvési igényével készítették munkájukat, a kutatást kiterjesztették a más intézményekben őrzött térképekre is. Így a gyűjteményben megtaláljuk a Déry Múzeum Általános Történeti, Dokumentációs Gyűjteményében, a Tiszántúli Református Egyházkerületi Levéltárban és Könyvtárban, valamint az Egyházművészeti Múzeumban fellelhető anyagot is.

V. Szathmári Ibolya

A KÖZMŰVELŐDÉS HÉTKÖZNAPJAI

Önismeret — gyermekcipőben

„Itt vannak például az emberi kapcsolatok. Vagy megteremteni vagyunk képtelenek őket, vagy megőrizni. És egyszerre csak, ki tudja, mitől, de kilyukad a gyomrunk. Fölmegy a vérnyomásunk. Egyszerűen elküldenek nyugdíjba, hang nélkül leváltak, fölmentenek hivatásunk gyakorlása alól.” (Interjúrészlet)

Hál' istennek, az önismeretről szóló — egy ezzel foglalkozó debreceni kiscsoport kapcsán született — cikkem készen van már, mire az Élet és Irodalom idejei 4. száma a kezembe kerül. Magyar Judit Uri passziójával közöl benne interjút ugyanerről a témáról. A cikkem nem írom át, csak az elejére illeszték néhány gondolatot a dr. Rudas János által folytatott beszélgetésből. A Tömegkommunikációs Kutatóközpont tudományos osztályának élén álló kandidátus (töle való a fenti, mottónak választott idézet is) azt mondja: „Csak az önfelismerés és önmegismerés egyéni és csoportos értelmére indíthat kevesebb zavarral működő, fejlettebb, jelentősebb személyiség kialakulása felé... Nagyon szép eredményeket sikerült elérni az eltörölt én-kép, a sívű személyközi kapcsolatok, a neurotikus betegségekhez vezető érzelmi sérülések és hibás viselkedési sémák tudatosításával, megmutatásával, együttes kijáratásával.”

Hogyan történik mindez? Lássuk a debreceni tapasztalatokat!

Tizenhárman tükröt tartanak

A TIT legfőbb fórumán, a társulatnak 1982-ben tartott VIII. közgyűlésén többen hangsúlyozták a pszichológiai, önismereti kultúra fejlesztésének szükségességét. A megyei szervezet ezt követően nem sokkal tíz előadással álló pszichológiai szabadegyetemet szervezett Debrecenben. A sorozatnak nagy sikere volt. Az elméleti stúdiumot — a témáiról mélyebben érdeklődő önként jelentkezőkkel — a pszichoterápia egy gyakorlati csoportos témája, az úgynevezett önismereti klub követte 1983 őszén. A két terapeuta (a foglalkozásokat irányító pszichológusokat nevezik így) a Kossuth Lajos Tudományegyetem Pszichológia szakán végzett. Tóth Lilla 1983-ban, Pető Csilla egy évvel korábban. Mindketten a KLTE tanszékén oktatnak és kutatnak, elsősorban a deviancia, vagyis a társadalmi normáktól eltérő magatartás megnyilvánulásait vizsgálják.

— Csak az a rendszer irányítható és korrigálható, amit ismerünk — mondja előljáróban Tóth Lilla. — Ilyen az egészséges, jól működő személyiség. Ezt is érthetik azonban olyan hatások, megterhelések, amelyekre a pszichikum nincs felkészülve. Ekkor az ember könnyen elveszítheti lelki egyensúlyát, viszont, ha tisztában van önmagával, konfliktus nélkül fel tudja dolgozni ezeket a hatásokat. Az önismeret gyarapítása ehhez vezet el. A TIT önismereti klubjába tizenhárman jelentkeztek, 20–30 évesek, volt közöttük villanyszerelő, adminisztrátor, tanítónő, üzemmérnök, könyvtáros, főiskolai hallgató, esztrogályos és ápoló. Hetente egy alkalommal találkoztunk két órára. Körbe ültünk, elfogadtunk bizonyos szabályokat (nem lehetett enni, cigarettázni, ki-be járkalni stb.), mert mindezek feszültséglevezető pótcselekvések — és elkezdődött az önismeret.

Tizenhárman tehát tükröt tartottak egymás elé a tíz

hétfői összejövetelen. Elmondták mindazt, ami foglalkoztatja őket, megosztották bánatukat és örömeiket, beszámoltak kudarcaikról és szembesítették a világ dolgait illető nézeteiket — vagy éppen hallgatásukkal „vallottak” önmagukról. Hogy miért mások előtt, idegenek társaságában?

— Mindenki szerepet játszik, benne él egy szerepben — magyarázza Pető Csilla. — A pszichológia ezen azt a viselkedést érti, amit egy adott pozícióban tanúsítunk. Ha valaki, mondjuk, otthon tekintélyt parancsoló apa, a munkahelyen pedig „szürke” beosztott, gyakori norma- és szerepváltásokat él át. Az így keletkezett konfliktusokat, szorongásokat önmaga nem képes feldolgozni. (Az oly gyakran tapasztalt trágárság például nagyon sok elfojtott, feldolgozatlan indulat jele.) A jobb önismeret birtokában azonban kisebb a neurozísra való hajlam, edzettebb, tehát egészségesebb a személyiség.

Fantasztikusan sokféle csend...

Az önismereti klub néhány tagjával az első foglalkozáson befejeződése után beszélgettem.

— Minden hétfőn várakozással mentem el az összejövetelekre — emlékszik vissza a fiatal pedagógus. — Nem a magam kusza lelki problémáira vártam megoldást, hanem a kíváncsiság vitt el. Egy orvos-pszichológus barátom ugyanis volt már ilyen klubban, s neki tetszett. Én is jól éreztem magam, bár úgy vélem, a lelki gazdagodáshoz nem segítettek hozzá a foglalkozások. Talán azért sem, mert két fiatal pszichológus vezetett, akik elméletben kiválóan ismerhetik a lélektan tudományát, de bezárt világban élnek, távol az élettől. Márpedig az önismeret a gyakorlatban ér valamit, nem elméleti síkon. Talán ha idősebb, tapasztaltabb csoportvezető vezet volna... Élményekben, persze, gazdagodtam: megismertem néhány embert, és jókat beszélgettünk.

(A pszichológusok: — A csoport vezetésében az úgynevezett nondirektív formát alkalmazhattuk. Vagyis a résztvevők beszélhettek bármiről, ami eszükbe jutott: a barátságról, a békéről, a szerelemről, a vallásról. Kezdetben, persze, félórás hallgatások is előfordultak, s ezek nagy belső feszültséget keltenek a jelenlevőkben. Ezt ki-ki a maga módján vezeti le. Vagy agresszív lesz, vagy igyekszik hangadó lenni, vagy megkérdőjelezi a kompetenciát és a tekintélyt, hogy tudniillik értünk-e egyáltalán a lélektanhoz...)

A rendész-gondnokként dolgozó fiatalasszony valómással kezdte:

— Lehet, hogy irigy vagyok, esetleg érzékeny is. Több bátorságra lenne szükségem, nagyobb kezdeményezőszerepet kellene vállalnom. Minderre az önismereti klubban jöttem rá. Igaz, az első három-négy alkalom nagyon feszélyezett volt, mert csak ültünk, és bámultuk egymást. Fantasztikusan sokféle csend telepedett közénk... Így, utólag, azt is megértem, hogy a pszichológus miért nem irányította közvetlenebbül a beszélgetést: nekünk ma-

gunknak kellett „kiszervenünk” mindent. Amikor végigbeszéljük a két órát, vidáman és felszabadultan jöttem haza — ha meg hallgatunk, egészen lehangolódva hagytam ott a csoportot. Hogy miért vállaltam? Ha néha megkérdem magamtól, hogy ez vagy az miért van így, legalább tudjak választolni rá. Szükség van arra, hogy ráébredjünk önmagunkra és ezáltal jobban megértsük egymást is. De mindezt fiatalabb korban kellene elkezdni, nem felnőtt fejjel.

(A pszichológusok: — A civilizáció átka, hogy a szükséglet kielégítése és az ösztönfeszültségek levezetése csak kerülő úton mehet végbe. Ezen változtatni nem lehet, viszont megelőzhető, hogy valaki neurotikus legyen, akárha azzal is, hogy más magatartásmintákkal szembesítjük, mint amilyeneket megszokott vagy elkövetni szokott tartott. A megelőzés annál is inkább fontos, mert hovatovább a hűtőgépről is többet tudunk, mint magunkról.)

Van, aki a Bocskaiertől járt be tíz hétig Debrecenbe a foglalkozásokra. Ez az ingázó fiatallembert ezután alighanem más szemmel nézi majd önmagát. Klubtársai rávezették az élethelyzetek megoldásának olyan lehetőségeire is, amelyeket eddig nem ismert. Talán neki; használt legfőképpen az önismereti klub — gyökereket változtat könyvtáros véleménye:

— És végezetül egy 30 éves könyvtáros véleménye: — Az csalt el a foglalkozásokra, hogy a magánéletben és a munkahelyemen egyaránt számos konfliktust éltem át. Nem tudok átépíteni rajtuk, hanem keresem a váltóókat. Jó, ha kiszakadunk a mindennapi megszokott környezetből és új szituációba kerülünk. Számomra ilyen volt ez a klub. Hiszen magamat csak más — akár azelőtt sohasem látott — emberek közegében tudom lemérni, a visszajelzésekből itélek. Új tulajdonságaimra nem ébredtem ugyan rá, azt viszont megtudtam, hogy a más emberekkel szemben talán más türeklésséggel változtatni (méréskelni) kell. És még valamit: az utolsó két foglalkozás szinte élményszámba ment, annyira fölgyorsult minden. A reagálások...

(A pszichológusok: — A nyolcadik-tizedik összejövetelen érkezünk el az úgynevezett munkafázishoz. Ekkor már a csoport tagjai maguk segítenek egymásnak, képesek önállóan megoldani a konfliktusokat. Tíz foglalkozással véget is ér egy sorozat. Ilyenkor meg szoktuk kérdezni a résztvevőket, akarják-e a folytatást. Ők döntik el, hogy együtt maradnak-e még néhány hétnyi önismeret-gyarapításra.)

***

Itt hever az asztalomon V. Levinek Az önismeret művésze című könyve, a budapesti Gondolat és a moszkvai Mir tavalyi közös kiadása. Ha önismeretem ingatag, bele kéne lapoznom. De mert valamennyire ismerem magam, határozottan tudom, hogy ezt a könyvet soha életemben nem fogom elolvasni. Pedig lehet, hogy érdekes lenne. Mint ahogy az a lélekbuvárásnak ez az újabb felfedtet területe is: a magunk titkainak kutatógatása.

Juhani Nagy János

Lobog az olimpiai láng a Kosevo stadionban

Szerdán 15 óra 23 perckor hivatalosan is megnyitották Szarajevóban a 14. téli olimpiai játékokat. Bosznia-Hercegovina fővárosában 14 óra 29 perckor a több mint 5000 kilométeres utat bejárt staféta utolsó tagja elindult a Kosevo stadion felé az olimpiai lánggal.

Az FK Szarajevó sportlétesítményében — először került sor futballstadionban megnyitó ceremóniára — több mint félszáz ezer néző előtt szarajevói fiatalok zászlómutatójával kezdődött az ünnepség. A pálya közepén lobogókkal az olimpiai öt karikat formázták meg, később több száz más, színes téli sportfelszerelésbe öltözött ifjú közreműködésével ezt „rajzolták” a gyepre: „Chamonix — Szarajevó”. Ezzel emlékeztettek arra, hogy a téli játékok 1924-ben a francia városban kezdődtek.

Fantárikok köszöntötték Mika Spiljakot, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnökségének elnökét, aki elfoglalta a helyét a diszpáholyban, majd elhangzott a jugoszláv himnusz, majd a 49 részt vevő nemzet bevonulása következett. A görög csapat érkezett elsőként, majd sorban a többiek. A magyar együttes zászlóját Majer Gábor biatlonista, a küldöttség legidősebb tagja vitte. A chiliek fityegő hánycsákot és kalap nélküli, csak amúgy zakóban érkeztek a stadionba.

Branko Mikulics, a szarajevói szervező bizottság elnöke üdvözlő beszéde után Juan

Mai tv-program

- Tv 1.: 16.40—18.00 Női 10 km-es sífutás.
- Tv 2.: 18.00—19.35 Gyorskorsolya női 1500 m, férfi lesiklás, szánkó női-ferfi első futam.
- Tv 2.: 20.25—22.50 Cseh-szlovákia—USA jégkorongmérkőzés.

MÁRCIUS 4.

Rajt a területi bajnokságban A tavaszi idény sorsolása

A területi labdarúgó-bajnokság Tisza-csoportjában március 4-én folytatják a küzdelmeket. Az 1983—84. évi bajnokság utolsó fordulóját június 10-én bonyolítják le. Ezután következnek az osztályozó — a hat csoport bajnokai három párbajban, oda-visszavágós alapon mérkőzik majd az NB II-be jutásért. Az ifjúsági csapatok sorsolása azonos a felnőttekével, az ifjúságiak előmérkőzést játszanak.

A tavaszi idény sorsolása.

Március 4-én: Kisvárdai—Baktalórántháza, Püspökladány—Balmazújváros, Lehel SC—H. Bem J. SE, Mátészalka—Olefin SC, Rakamaz—D. Volán, Rákóczi—Hajdúszoboszló, Hajdúszoboszló—Jászkisér, DUSE—Tiszavasvári.

Március 11-én: Jászkisér—DUSE, Hajdúszoboszló—Hajdúszoboszló, D. Volán—Rákóczi, Olefin SC—Rakamaz, H. Bem J. SE—Mátészalka, Balmazújváros—Lehel SC, Baktalórántháza—Püspökladány, Tiszavasvári—Kisvárdai.

Március 18-án: Lehel SC—Baktalórántháza, Mátészalka—Balmazújváros, Rakamaz—H.

Antonio Samaranch, a NOB elnöke emelkedett szólásra. A sportvezető angolul hanglyozta, a nemzetközi olimpiai mozgalom vezetése örömmel nyugtatja, hogy még soha ennyi ország nem indult a téli játékokon, mint 1984-ben.

— *Meg vagyunk győződve arról, hogy Szarajevóban a világ sportoló ifjúsága ismét bizonyítékot ad arról, hogy mi a sport igazi lényege. A versenyek megmutatják, hogy az olimpiai öt karika alatti küzdelmekkel a barátság, testvériség szála erősíthető.*

A teljes nagyüzemben megkezdődnek a versenyek. A hokisok mellett színre lépnek a többi sportág versenyzői is. Mivel ezen téli sportok nem mindegyike ismert Magyarországon, így talán nem árt néhány szót szólni róluk. Először is azokról, melyek már ma szerepelnek a magyar televízió adásában.

Sífutás: Az északi számközül a legtöbb éremszerző lehetőség a futás kínálja. Az első klubot 1877-ben alapították a norvégiai Christianiában, az első viadalt pedig 50 km-en rendezték. Az évtizedek során a távok hosszúsága sokszor változott. Az külön érdekesség, hogy 1884-ben a norvég Paava Lars Nilson 21 óra 22 perc alatt 220 km-t sielt egyhuzamban.

A világversenyeken a szabályok értelmében a távok első fele mindig könnyebb, középtájon viszont a legnagyobb erőpróbára készülhetnek fel a futók. Előírás, hogy a pálya legmagasabb és legalacsonyabb pontja között legalább 150 m szintkülönbségnek kell lennie. 1969-ben egységesítették a sílecek hosszát. Azóta csak 200—220 cm közötti léccel szabad versenyezni. Azt a futók döntik el, hogy nekik melyik a legkedvezőbb.

Gyorskorsolya: Ez is régi „találmány”, a kőkorból állati csontokból faragták. Hollandiában a 18. században már versenyekre került sor, Edinburgh viszont azzal büszkélkedik, hogy már 1642-ben volt korszakos egylete.

A mai pályák 400 m-esek, rajtuk két sávot hoznak létre, amelyek 5—5 méter szélesek. Ahhoz, hogy a versenyzők egyenlő feltételek között rohassák a körökkel, bizonyos rendszerességgel pályacserére kötelezték. Maguk a korszakapengék különleges alumíniumból készülték, a futóél azonban a lehető legjobb minőségű

acél. Hosszuk 43—50 cm-es határok között váltakozik. **Alpesi sielés.** Három szakágat számlál. A lesiklás esetében a férfiak 80—120 km/órás sebességgel száguldanak a 800—1000 m szintkülönbségű pályán. A nőknél ez az adat 400—700 m. A pályán legalább 8 m széles kapukat kell elhelyezni.

Az óriás-műlesiklásban a kapuk 4—8 m-es határok között mozognak, a férfiaknál 250—500, a nőknél 300—450 m a pálya szintkülönbsége. A rendezőknek 30—35 kaput kötelező elhelyezni.

A műlesiklás hasonló szintkülönbségű adatai: 180—220, illetve 130—180 m a férfiak, illetve nők versenyén. Előbbitől 55—85, a nőknél 45—60 kaput építenek, amelyek 4—5 m szélesek.

Szánkósport. Az archeológusok Észak-Európában már a koraik kőkorból találtak olyan, állati csontból készült kezdetleges alkotmányokat, melyek akkoriban még nem versenyzésre voltak „beállítva”.

A mai pályák hossza 1000—2000 m között mozog, a szánkók súlya nem haladhatja meg a 20 kg-ot. Szélességük felső határa 48 cm, hosszuk 124—135 cm között mozog. A 100 km-es sebességet is elérő járművek fából készülnek, talpaik azonban különleges acélból.

Fekete Ildikó sikere

Az Olaszország—Magyarország fedettpályás ifjúsági válogatott viadalon Anconában a hazaiak bizonyultak jobbnak. A magyar fiatalok 8 győzelmet szereztek az egyes versenyszámokban. Ezen győzelmek egyike a debreceni Fekete Ildikó nevéhez fűződik, aki távolugrásban 605 centiméterrel bizonyult a legjobbnak.

XXI. természetbarát hét

A természetbarát hét csütörtöki programját 17.15-kor a Déri Múzeumban dr. Vizekely László előadása nyitja meg. A Magyar Természetbarát-szövetség oktatási bizottságának vezetője Természetjárók magatartási szabályai és a természetjáró 1×1 címmel tart előadást. Ezt Bodza István magashegyi túravezető programja követi. O Barangolás a magas hegyek között címmel tart színes, diavetítéssel egybekötött előadást.

Sorokban

A balmazújvárosi körzeti serdülő fiú egyéni sakkbajnokságon balmazújvárosi versenyzők vettek részt, az első három helyen: 1. Györfi István, 2. Bana, 3. Juhász Z.

Temesvári Andrea győzelmel kezdett a chicagói nemzetközi éremverseny első fordulójában. Az amerikai Herr ellen 6:4, 6:4 arányban győzött. A magyar teniszezőnő egyébként a hetedik helyen áll a számtalpas világranglistán. Két magyar szerepel még az értékelésben: Bartos 197., Pintérné 234.

Felmerő versenyt rendeztek a kerékpáros IBV-keret tagjai részére Budapest és Nagytarcsa útvonalon. A 10 kilométeres egyéni időfutamban Huri (DSI) 17:25-tel második, Nagy (DMVSC) 17:37-tel harmadik lett.

A súlyemelő világranglistáján 67,5 kg-ban az abszolút rangsorban nincs magyar versenyző. Ha viszont egy országból csak egy versenyzőt veszünk figyelembe (mint ahogy a világversenyekeken ez majdnem mindig így van), akkor Kerek István (DMVSC) 307,5 kilogrammal a kilencedik. Jászberényben országos újonc és serdülő műkorcsolyaversenyen az előbbi kategóriában Szunyogh Gábor az első, az utóbbiban pedig Szolnoki Győző a harmadik helyen végzett.

Socrates, a brazil labdarúgás nagy csillaga felkeltette a Juventus szakszervezetének érdeklődését. Ugyanakkor Zico, az Udinese játékoska minden bizonnyal az évad végén távozik Olaszországból — vissza hazájába, Brazíliába.

A megyei testnevelési és sporthivatal által 1983-ra kiadott pályabelépők érvényüket veszítették. A megyei TSH 1984-re nem ad ki pályabelépőket.

Igló-DMVSC 1-1 (0-0)

(Gilányi József telefonjelentése Zsolnáról.) Hét közben, kedden messze kellett utazni Zsolnáról, Iglóra, ahol a hazai III. ligabeli csapattal játszott újabb előkészületi mérkőzést a debreceni NB II-es együttes.

Igló-DMVSC 1-1 (0-0). Igló, 200 néző. DMVSC: Szűcs I. (Mező) — Paróczai, Kiss, Deákvári, Fodor (Szabó) — Selyem (Somogyi), Tóth, Szűcs J. — Magyar Zs., Benyó, Jankovics (Till).

Kitűnő, száraz talajú sálakpályán került sor a találkozóra, melynek első félidőjében a DMVSC enyhén mezenyofölényben játszott. A 65. percben a hazaiak megszerzték a vezetést, de a 70. percben egyenlített a

DMVSC: Magyar Zsoltot buktatták a 16-oson belül és a megítélt 11-est Tóth biztosan értékesítette. A jó iramú mérkőzés nagyobb részében a DMVSC irányította a játékot, de a helyzeteket nem tudták kihasználni a debreceni támadók — ezen még van javítanivaló.

A csapat háza táján az még az újság, hogy Farkas felgyógyult és rendszeresen edz, Szigetinek még változatlanul tart a nyakizomhúzódása, ő csak futóedzéseket tart, Czékora azért nem játszhatott Iglón, mert előzőleg, Bytácán bokasérülést szenvedett. Utolsó edzőmérkőzésünk a szálláshelyünkön, Zsolnán következett, erről percben egyenlített a pénteken számolhatok be.

Vilniusba utazik a DMVSC női kézilabdacsapata

Ma, csütörtökön a litvániai Vilniusba utazik a DMVSC NB I-es női kézilabdacsapata. A megyei testnevelési és sporthivatal elnökhelyettesének, Tóth Lajosnak vezetésével 12 játékos és öt vezető kón útra. A kapus Tóth Ildikó kívül a mezőnyjátékosok közül Kádárné, Törökné, Medgyessy, Vargáné, Dobó, Nagy Zs., Szilágyi, Tóth R., Szántó, Szunyogh és Bojtor alkotják az utazó keretet, míg ugyancsak a küldöttséggel tart Fábian Andor, a női kézilabda-szakosztály elnökhelyettese, Mézáros János, az egyesület módszertani csoportjának vezetője, Komáromi Ákos edző és Sárkány Gábor technikai vezető.

Az együttes tíz napig a litván főváros első osztályban szereplő együttesének, Vilniusba utazik a DMVSC NB I-es női kézilabdacsapata. A megyei testnevelési és sporthivatal elnökhelyettesének, Tóth Lajosnak vezetésével 12 játékos és öt vezető kón útra. A kapus Tóth Ildikó kívül a mezőnyjátékosok közül Kádárné, Törökné, Medgyessy, Vargáné, Dobó, Nagy Zs., Szilágyi, Tóth R., Szántó, Szunyogh és Bojtor alkotják az utazó keretet, míg ugyancsak a küldöttséggel tart Fábian Andor, a női kézilabda-szakosztály elnökhelyettese, Mézáros János, az egyesület módszertani csoportjának vezetője, Komáromi Ákos edző és Sárkány Gábor technikai vezető.

Ma, csütörtökön a litvániai Vilniusba utazik a DMVSC NB I-es női kézilabdacsapata. A megyei testnevelési és sporthivatal elnökhelyettesének, Tóth Lajosnak vezetésével 12 játékos és öt vezető kón útra. A kapus Tóth Ildikó kívül a mezőnyjátékosok közül Kádárné, Törökné, Medgyessy, Vargáné, Dobó, Nagy Zs., Szilágyi, Tóth R., Szántó, Szunyogh és Bojtor alkotják az utazó keretet, míg ugyancsak a küldöttséggel tart Fábian Andor, a női kézilabda-szakosztály elnökhelyettese, Mézáros János, az egyesület módszertani csoportjának vezetője, Komáromi Ákos edző és Sárkány Gábor technikai vezető.

A szakmai munkát irányító Komáromi Ákos edző azt látna a legjobb megoldásnak, ha a napi edzések mellett a gárda legalább négy alkalommal össze tudná mérni erejét valamelyik litván együttesel.

A DMVSC február 19-én érkezik haza, s folytatja felkészülését a március 3-án kezdődő vidékbajnokságra.

DIÁKSPORT

A középsikolások megyei úszóbajnokságán tizenkilenc intézmény 300 tanulója indult. A lányoknál a Dienes, a fiúknál a Csokonai tanulói érték el a legjobb eredményt.

Az egyes számközül győztesek: **Fiúk:** 4 × 50 gyorsváltó: Csokonai I—II, évfolyam. 50 gyors: Nagy I. (Csokonai). 50 hát: Jankó (TÁG). 50 mell: Nagy I. 50 pillangó: Nagy I. 100 gyors: Nagy I. 100 hát: Jankó. 100 mell: Nagy I. III—IV. évfolyam. 50 gyors: Szűcs (TÁG). 50 hát: Szűcs. 50 mell: Lada (Kossuth). 100 pillangó: Vaskovics (Csokonai). 100 gyors: Szűcs. 100 hát: Szűcs. 100 mell: Lada. **Lányok:** I—II. évfolyam. 50 gyors: Pinczés (Csokonai). 50 pillangó: Pinczés. 100 gyors: Pinczés. 100 hát: Nagy E. (Könyvüpari). 100 mell: Pinczés. III—IV. évfolyam. 50 gyors: Kiss M. (Kossuth). 50 hát: Szentjóbí (Kossuth). 50 mell: Kiss M. 50 pillangó: Varga (Kossuth). 100 gyors: Bacsó (Dienes). 100 hát: Szentjóbí. 100 mell: Kiss M.

Az országos döntőbe jutottak az egyes versenyszámokban: Szűcs I., Jankó, Lada, Vaskovics, Szűcs I., Jankó és Nagy I. (fiúk), Kiss M., Szentjóbí, Fazekas, Pinczés, Szentjóbí, Pinczés (lányok).

A váltók első helyezettei szintén bejutottak az országos fináléba. A megyei versenyen az iskolák közötti pontverseny a következőképpen végződött. **Lányok:** 1. Dienes 178 pont, 2. Csokonai 137, 3. Kossuth 113. **Fiúk:** 1. Csokonai 134, 2. Kossuth 113, 3. Tóth 107.

A középsikolások városi csapatbajnokságán a fiúknál kilen, a lányoknál négy csapat indult. A versenyek első három helyezettje szerzett jogot a megyei döntőben való indulásra. **Eredmények:** **Fiúk:** 1. Fazekas 19, 2. Református 11,5, 3. Tóth Árpád 10; **lányok:** 1. Bethlen 7,5, 2. Fazekas 6,5, 3. KLTE 6.

ATLÉTIKA

A Sportiskola kilencvenfős versenyzőgárdával indult az NYVSSC által rendezett fedettpályás atlétikai viadalon. Különösen figyelemre méltó eredményt ért el a serdülő A-korszakban Kerekes Zsolt, aki 600 méteren 1:28,8-as idővel ifjúsági válogatott versenyzőket utasított maga mögé. Szőke Erika ugyancsak jól futott 600-on. Ideje: 1:43,2.

A D. Sportiskola versenyzőinek eredményei. **Gyermekverseny.** **Fiúk:** 300: 1. Gyurkó Zsolt 47,9. **Távok:** 2. Gyurkó 450. Ser-

dülő B. Fiúk. **Távok:** 1. Radó Imre 535, 2. Kálló 520. **4 × 1 körös váltó:** 1. DSI 1:25,1. **Lányok:** **Távok:** 1. Jakab Gabriella 468, 2. Révész 455, 3. Táncsu (Hajdúdorog) 450. **4 × 1 körös váltó:** 1. DSI 1:28,9. **Serdülő A. Fiúk:** 600: 1. Kerekes Zsolt 1:28,8, 3. Váradi 1:32,0. 300: 2. Kerekes 39,3, 3. Luxéder 40,1. **4 × 1 körös váltó:** 1. DSI 1:21,0. **Lányok:** 600: 1. Szőke Erika 1:43,2, 2. Czinege 1:48,0. 300: 1. Józsa Tünde 44,5, 3. Józsa J. 46,5. **Távok:** 2. Lóki 500. **Ifjúságiak.** **Fiúk:** 600: 1. Hunyadvári Tibor 1:28,3.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog	Rádió	Napló
1. Bochum (13)—Mannheim (12)	1	1,x	x,2	1
2. FC Köln (9)—Bremen (3)	1,2	2,1	x,1	1
3. Frankfurt (17)—Bielefeld (10)	x,1	x,2	x	1
4. Kaiserslaut. (15)—Uerding (8)	x,1	x	1,x	1
5. Nürnberg (4)—Düsseldorf (5)	x,2,1	x,2	2,1	1,x
6. Darmstadt (11)—Karlsruhe (2)	2,1	2,x	x,2	2,x
7. Dulsburg (6)—Aachen (3)	x,1,2	2,1	2,x	1,x
8. Avellino (14)—Napoli (11)	x	1,x	x	x,1
9. Catania (16)—Milan (8)	x	x	2	x
10. Genoa (15)—Pisa (13)	1,x	x,1	x,2	1
11. Roma (6)—Torino (2)	1,x	x,1	1,x	1
12. Verona (5)—Udinese (4)	1,x	x,1	1,2	1,x
13. Padova (9)—Como (1)	x,1	x	2,x	1
14. Hannover (16)—F. Köln (5)	2,x,1	x,2	x,1	1
15. Pescara (13)—Arezzo (4)	x,2	x,1	1,2	x
16. Perugia (14)—Triestina (10)	1,x	x,1	1,2	1

